

Lokman Polat

Çirokên Rengîn

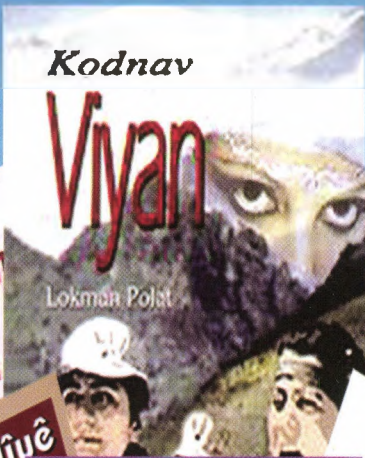
(Ji bo 50 salî)

Kodnav

Viyân

Lokman Polat

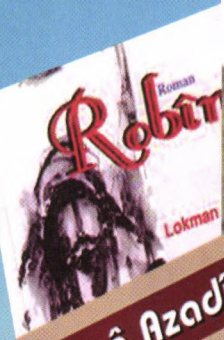
Lokman POLAT

ROJNAMEVAN

ROMAN

Robin

Lokman

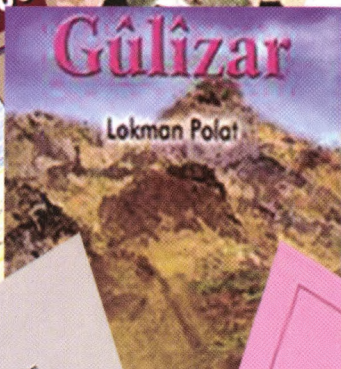

Bayê Azadiuê

Gûlîzar

Lokman Polat

Lokman Polat
Dîwana
Dilperîn

Lokman POLAT

EVÎN Û JIYAN

HEZARANA ÇANDA NÛR

Lokman POLAT

JIN Û ZÎNDAN

HEZARANA ÇANDA NÛR

ISBN 918922461-7

9 789189 224610

Lokman Polat

(Ji bo 50 salî)

**Çîrokên
Rengîn**

Helwest Förlag

Helwest Förlag

ISBN : 91 - 89224 – 81 - 7

Edîtor : Fehîm Işik

Çap (Baskı) : Ser Matbaacılık

Çapa yekem : 2007 – Stenbol

Adres / Navnîşan

Tensta Alle 43. 2tr.
16364 Spånga / Sweden

* * *

Taksim Cd. No: 71/5
80090 Beyoğlu / Taksim-İstanbul

Tel : 0.212.297 25 05

Faks : 0.212.297 13 73

lokmanpolat-1@hotmail.com

helwestforlag@hotmail.com

lokmanpolat2000@yahoo.se

(Dîzayna bergê û amadekariya weşanê
ji alî *Fehîm Işik* ve hatîye çêkirin)

Naverok***Rûpel***

1 - Çîrokên Rengîn û Gotinên Nivîskaran	5 - 18
2 - Di Zîndanê de bi tenê bû	19 - 21
3 - Qanser	22 - 26
5 – Du Dilî	27 - 36
6 – Keça Elewî	37 - 40
7 – Îmam û Perwîz	41 - 53
8 – Jina Hefskirî	54 - 63
9 – Benda Çepên Tirkan Neseकिन!	64 - 68
10 – Serbilindî	69 - 75

ÇÎROKÊN RENGÎN

Temenê min bû 50 sal. Min li derveyê welêt, anku li Ewropayê gelek pirtûkên kurteçîrokan, roman û kurteroman weşand. Hinek pirtûkên min li Stenbolê jî hatin çapkirin û gihîştin destê xwendevanên kurd yên li welêt.

Lêbelê piraniya pirtûkên min li Ewropayê man û îmkanê min yê aborî tunebû ku ez wan carek din li Stenbolê biweşînim û bigîjînim destê xwendevanên welêt.

Min bi saya dostên xwe yên nivîskar û hinek xwendevanên kurd ji her pirtûkeke xwe kurteçîrokeke helbijart û ez wan di yek pirtûkek de li Amedê diweşînim û pêşkêşê xwendevanên kurd yên li welêt dikim.

Ev pirtûka min ya hîlbijartina kurteçîrokên min ji bo pêncî saliya min, diyariya min ya ji bo xwendevanan e. Ez hêvîdarim ku xwendevanên kurd van kurteçîrokan bi dilxweşî bixwînin.

Kîjan kurteçîrok ji kîjan pirtûkê min hatiye wergirtin û ew pirtûkê min di kîjan salî de hatiye weşandin, li dawiya kurteçîrokê hatiye nivîsîn.

Ji bo ku her kurteçîrokeke ji pirtûkek hatiye wergirtin û hemû kurteçîrokan bi tevahî ahengeke rengîn pêk aniye û her çîrok dîmenek ji rengê jiyane nîşan dide, loma min jî navê pirtûkê kire kurteçîrokên rengîn.

Lokman Polat / Amed – 2006

ÇEND GOTINÊN NIVÎSKARÊN KURD

Di derbarê pirtûkên kurteçîrokan yên Lokman Polat de

Merheba mamoste,
Pirtûka Gulizar ê hîna di nav destên min de ye, ez dixwînim.

Heta niha çîrokên pir xweş ku bi hestên tenik û bi zimanekî şayîk û zelal hatine nivîsandin xwendine.

Destên te sax bin. Ji çîrokên te yê berê, di baweriya min de, xweştir û ji hêla teknîkî û hunerî de, bilindtirin.

Ew têkiliya hestiyar ya di navbera jin û mêr de, di çîrokan de, bi awayekî pir nazik û bi hostayîyeke baş hatine hunandin.

Digel silavên ji dil.

Helîm Yusiv

Yên kitêbxana neçar a kurdî dewlemend dikin...

Yek ji nivîskarên kurdan ên nû ku bi berhemên xwe kitabxana neçar a kurdî dewlemend dikin, Lokman Polat e. Ez dizanim, di jwariyên ku li ber nivîskariya Polat e, bêhejmar in. Di her warî de, bi her texlîdî. Ev di jwarî û astengê, mixabin, kêm jî nebin, -eger roj bi roj hîn zêdetir nebin. Lê digel vê jî ew dinivîse û nivîskariyeke nû tîne pê. Kitab li pey kitab, ew bi zimanekî hêsan û rojane, derd û kulên kurdan diqulipîne ser vegotin û kurte-çîrokê.

Eger edebiyata kurdî ya nûjen ê piralî bibe û mîna keskesorê bi pir rengan bixemile, hingî ev celeb edebiyat ku Polat ava dike, girîng e. Ev celeb edebiyat jî rengê

sereke yê keskesorê ye.

Her nav, her xebat, her ked, her daxwaz, her berhem û her afirîna ku rengan tîne pê, wan dixemilîne, kitekitên wan vedibêje û yekitiya wan dineqîşîne, pîroz e.

Pîroz be Lokman Polat!

Mehmet Uzun

Pîrozbahiyek

Nivîsandina Lokman Polat tev weke serpêhatiyên hatiye nivîsandin. Ev rewş ne li cem me bi tenê, li cîhanê teva nivîsandina herî zor e. Çîrok weke ku heye tê lidarxistin. Avaniya wê jî li gorî bûyerê ye. Ev rewş ne hêsan e. Her nivîskar nikare ji bin derbikeve. Lê Lokman Polat bi nixandin ji bin vî barî derketiye. Car din pîrozbahiyek ji teref min...

Medenî Ferho

Lokman Polat, di kurteçîrokên xwe de rewşa Kurdistanê berê, êşên jinan ku yên li ser evîn û xizaniyê û birakûjiyê bi gotinên şewat tîne tîne zimên.

Murat Ergîn

Nivîskarê rojnama Welat

Heger em bi temamî li naveroka hemû kurteçîrokên Lokman Polat binêrin, baş bifikirin, em dê bêne ser vê fikirê ku pirtûkên wî bi bîr û baweriya xwe ve, bi merem û mebestên xwe ve parve dibin ser komên jêrîn:

1) kurteçîrokên li pêşberî xwefiroşan, muxbîr, sixur; 2)çîrokên li hemberî hovî û jakawiya faşîzmê; 3) kurteçîrokên ronahîkirina şerê çekdarî û pêwîstbûna wî; 4) kurteçîrokên li pêşberî çavnebarî, dexsî û fesadî; 5) kurteçîrokên li ser hevaltî û hevrêtiya rasteqînî; 6) li ser fedakarî û xwekuştin ji bo xatirê serxwebûna Kurdistan û parastina karê rêxistinî; 7) kurteçîrokên evîndariyê, dildariyê, xerîbî, koçberî, wêrankirin û sirgûnê.

Z. Şêxmûs

Rojnama Azadiya Welat – Hejmar 14

Berî niha pirtûkek bi navê “Jin û Zindan” di nav weşanên “Çanda Nûjen” de derket. Naveroka pirtûkê li ser şerê jina kurd a serxwebûn û azadiyê ye. Berxwedana wan a pir alî tîne zimên. Ji xwe nivîskarê berhemê Lokman Polat, ji bo bîranîna lehengiya wan ev pirtûk nivîsandiye.

Nivîskar Polat psîkolojiya Dayika Kurd pir alî derdixîne pêş û mirov li ser dayikên kurdan pir alî dibe xwedî dîtin.

Gabar Çiyan

Rojnama ROJ – Hejmar: 26

**Edebiyat gihandinekî hişk nîn e;
gihandinekî bi zanîn û xweşik e.**

Lokman Polat nivîskarekî kurd e ku di vê demê de ji ber sedemên siyasî derketiye derveyê welêt û li Swêdê giraniya xebata xwe ya edebî daye ser nivîsîna kurteçîrokan. Lê di nav berhemên wî de hevpeyvîn, xebroşk, ro-

man û amadekirina hinek mijaran mirov dikare bibîne. Wî kovara Helwestê jî di wî welatî de derxistiye, lê demek sunda ji bo ku weşandina kovara Helwest gihîştiye armanca xwe, weşandina kovarê daye rawestandî.

Ji van pirtûkên Lokman Polat şeş heb li cem me (di hepisxaneyê de) hene û me xwendiyê.

Em bi saya Ereba Şemo devoka Kafkasyayê, bi saya Î. Ahmed devoka başurê mezin û bi saya Lokman Polat devoka Amedê fêr dibin, dihewisin û lênêrîna xwe dewlemend dikin.

- Bayê azadiyê - Çîrokên nivîskar Lokman Polat yê li ser têkoşîna bakurê welêt in. Di pirtûka Bayê Azadiyê de xuya dibe ku têkoşîna bakurê welêt li ser nivîskar tesîr kiriye. Her kurteçîrok wek belgeyek e. Rastiyê aniye zimên. Nivîskar li gor realîzma civakî kurteçîrokan hunandiye. Mirov di vê pirtûkê de mînakên zilma Komara Tirkîyê ya li ser kurdan dibîne. Di kurteçîroka “Li Benda Çepên Tirkan Nesekinin” de mirov rexneyên balkêş yê li ser çepên tirkan hatiye kirin dixwîne. Mirov di çîroka bi navê “Kurd Înadî” de jî tiştên balkêş dibîne. Naveroka vê pirtûkê gelek dewlemend e û mirov dikare vê pirtûkê ji bo zanîn û nasîna têkoşîna bakurê welêt wek destpêkek, wek pêngavek bibîne.

Divê mirov berhemên Lokman Polat yê edebî bixwîne û bi edebiyatê re têkiliyên xwe yê xurt daye. Dema rexne û pesin di cîh de bê karanîn, me pêşve dixê. Rexne û pesin ji bo edebiyata me pêwîst e. Divê em hîn pirtir li ser van berhemên edebî binivîsin. Divê mirov li ser berhemên edebî nivîsên danasîn û analîzê binivîse û di kovarên kurdî de biweşîne, da ku xwendevanên din jî jê

sûd werbigrin.

Edebiyat gihandinekî hişk nîn e. Gihandinekî bi zanîn û xweşik e. Edebiyat şêrîn dike ku mirov jê nereve, wê şêrîniyê vexwe û carek din jî bixwaze. Dawî em vê bibêjin; di nirxandina pirtûkan de kêmaniyên me hene. Lê berhemên weha yên edebî dê hêj pir bêne nirxandin. Ev nivîs wek despêkek e.

Rêzan Tovjîn

Kovara Jindan – Hejmar: 8 – Sala 2000

Serekanî û îlhama nivîskar rewşa rojane ya Kurdistanê û realîteya gelê me ye.

Eger bi tenê armanc ev nivîsar bûya, bes bû min bi tenê perspektîva dîrokî, ango di vê delîvê de rewşa kurteçîroknivîsiya kurdî bi taybetî an jî wêje û zimanê kurdî bi giştî di dema nivîsîna van çîrokan de, li ber çavan bigirta û diyar bikira ku birêz Lokman Polat karek bêwêne hêja kiriye. Bêguman ev yek bi serê xwe jî rast e: herçî ku pirtûkên kurdî niha jî kêm in û hunera çîroknivîsiya nûjen li cem me hê baş nekemiliye, di destpêka salên 90î de rewş sedcarî ji niha jî kamax- û wêrantir bû.

15 kurteçîrok wêneyek jêhatî li ser tevgera neteweyî û şerê çekdarî, jiyana gundiyan û zilma li ser wan, şiyarbûna gel û têgihîna rêça rizgariyê radixe ber çavên xwendevanan. Ango serekanî û îlhama nivîskar rewşa rojane ya Kurdistanê û realîteya gelê me ye. Jiyana gundewarî, sîtemkariya dijmin û zimanê kurteçîrokan realîst in û ji xwe ev yek armanca nivîskar jî bûye.

Li aliyê din baweriya nivîskar bi şerwanên kurd bêsînor

e. Ev yek jî li ser herdu çavan. Lê nivîskar hevsarê lehengên xwe jî wisan dikêşe ku ew jî ji şervanan hez bikin, alîkariya wan bikin û hwd. Bêguman e ku bi milyonan kurd ji şervanên xwe hez dikin û ji her alî de alîkariya wan dikin.

Herçî zimanê çîrokên e, ew asan e û xweş li wan tiştan tê ku bas jê tê kirin. Hevok jî sade û baş kêrî wan kesan jî tên ku ji berî vê pirtûkê gelekî bi zimanê kurdî nexwendibe.

Husein Mihemed
Kovara Mehname

Di van salên dawiyê de hinek wêjenasên me berhemên teze û balkêş afirandin. Yek ji wan Lokman Polat e. “Torina Şêx Seîd”, “Evîn û Jiyan”, “Evîndar”, “Mêrxas”, “Xwîn û Hêstirên Çavan” û hwd. Peyhev bê rawestandî gelek kurteçîrok nivîsand. Berhemên wî yên bijare mijarên xwe ji dîrokê, jiyana gel a civakî û ramanî, ji şerê qirêj bigire heya xopankirina gundan, nefibûyî û tevkuştina mirovan, ji şerê birakujiyê, şerê xwekujiyê bigire heya serkeftinên pêşmerge û gerillan, serîhildanan, tilîliyan, jiyaneke tijî û têrî xwe çarnalê pêşkêşî me dike.

Lokman Polat di berhemên xwe de her wek pêpelûgê, derînceyekî afirandinên xwe hildide jor, xwe nû dike û karê xwe di rêgehê wêjeyî de derdixe jor û honandina eleqedariya xwerû jî dewlemendtir dike. Ew ne bes e, divê pêşdetir here û ez hêvîdar im ku Lokman Polat wê afirandinên xwe yên wêjeyî bidomîne û hinek ji wan berhemên wergerîne zimanê biyanî û bi wan bûyerên têkûz durîşma

me bi dinê -cîhanê- bide nasîn û ji warê çîroknivîs de jî, ji bo me bibe dengêk.

A. Dêrsimî
Kovara Helwest

Li Stockholmê pirtûkek xwerû bi Kurdî derket, tay-betiya vê pirtûkê ew e ku; neşterê li birînekî kûr ya kurdan dixê. Pirtûk li ser şerê birakûjîyê disekine. Nivîskarê pirtûkê Lokman Polat bi zimanekî edebî, şerê birakujîyê wek çîrokekî dirêj, wek Nouvellek, an jî wek kurteromanek nivîsiye.

Di pirtûkê de, di gel Novelê hinek nivîs -meqale- yên ku hemû jî li ser babeta şerê birakujîyê ye hene. Ji xwe navê sernivîsaran bi xwe jî balkêş e. Wekî; “Şerê Birakujîyê Şerekî Neheq e” “Vêca Şerê Xwekujîyê Ye” “Sê Kêmaniyên Kurdan” û hwd.

Pirtûka bi navê “Hawar û Qêrîn (Bese Şerê Birakujîyê)” di nav weşanên “Çanda Nûjen” de hatiye weşandinê.

Rojnameya Ronahî - Hejmar: 59

Di pêvajoyeke wehayî aloz de afirandina berhemên edebî zehf bi nîrx û pîroz e. Berhemeke edebî bi navê “Hawar û Qêrîn - Bese Şerê Birakujîyê” ji alî Lokman Polat ve hatiye nivîsandin. Nivîser bi hîlbijartina mijara berhema xwe de bi serketiye. Lewra nivîser bi herikandina vegotina berhema xwe re “şerê birakujîyê” yên di navbera me kurdan de ku ji sedan salan vir de dom dike, vedibêje. Dema ku meriv bi awayekî rêk û pêk berhema Lokman

Polat dixwîne, hinganê mirov dibîne bê çawa “şerê birakûjiyê” mala me kurdan wêran kiriye û dike.

A. Nisêbînî

Kovara Helwest – Hejmar: 5

Di vê mijarê de ez dixwazim li ser du pirtûkê Lokman polat yên bi navê “Bayê Azadiyê” û “Jin û Zîndan” rawestim. Berî her tiştî ez kekê Lokman Polat pîroz dikim ku ev herdu pirtûkên giranbuha li pirtûkxana kurd zêde kir. Ji gelê kurd re ev xizmetek bi rûmet e û parçekî şerê serxwebûn û azadiyê ye.

Her çîrokek Kurdistanê, her serpehatiyekî ku Lokman Polat aniye ziman trajediyek mirovahiyê ye! Gava em serpehatiyên Polat dixwînin em dîsa tê de digehjin ku li rûyê dinyayê, di mirov de çi potansiyela hovîtî, dilhişkî û xedarî hebe, bi destê mêtîngerên li Kurdistanê û li ser gelê kurd xwe rê dide. Ez bi xwe jî di zîndana Amed de vê wahşet û hovîtiya mêtîngerên tirk, hetanî kerta dawî jiya me.

Ez ji kekê Lokman Polat re berdewamiya serfiraziyê dilxwaz dikim û hêvîdarim ku di hundirê pêvajoyê de, ew dê berhemên bi rûmettir û girîngtir biberhimîne.

Xidir EGÎT

Rojnameya Pêşeroj

Hejmar: 1 - Tirmeh 1997

Ez dixwazim di vir de piçekî li ser “Bayê Azadiyê” bisekinim, ji ber ku ev pirtûka, ku tijî xem û kul, mîna dilê min, wê bibe neynika rastîniya hêrêmên bakurê

Kurdistanê, ku di vê çerxa serdemî de bûye hêrişgeha hovanane ya dewleta tirkî. . .

Çend gotinên Cankurd

Bi rastî ji van bûyer û çîrokên ku di “Bayê Azadiyê” de hatine qelemkirin, mirov dikare rastiya hovdariya vê dewletê binase û di dîrokê de, mîna dubarekirina serdemên berê bi cih bike.

Bo giranbihayî ya vê pirsê, pirsê nivîsandina çîrokên rastînî yê serdemî, min dikarim bibêjim, ku “Bayê Azadiyê” raporeke dîrokî ya gelek hêja ye li ser karên hovane û dîdarnameyê li ser mêrxasî, berxwedan û cangoriya gelê me yê belengaze di vê dema wêran de li bakurê Kurdistanê.

Bi rastî hinde çîrokên Lokman Polat, mîna neqş û ayînên li ser kevîran dê her bimînin. Bo nimûne “Neviya Şêx Saîd”, ku bûyera wê li gundekî xwedî dîrok derbas dibe. Mîna gelek keçên ku çûne şerê li hember zordariyê, wilo Mizgîn jî çûye şerî. Lê ji ber ku ew keç Neviya Şêx Seîd e, ev li ba tirkan tiştê gelek dijware. . . Mirov bê hewldana nivîskar û şirovekirina dirêj têdigihîne ku şoreşa kurdan a sala 1925ê destpêkiriye, hîn li dare û ew şoreş jîna xwe digudîne.

Birayê hêja Lokman Polat di warê çîrokê de bizavên xwe yê hêja bigudîne, ji ber ku em pêdiviyê çîrokbêjane, ku êş û sohtin û wêrankirinên serdemî ji piştên (generation) kurd re, yê ku li pey me bîn, bi terzekî xweşik û rastîn bihêlin... ev çande û ev histobariya nivîskare.

Cankurd

Rojnama Hêvî

Merhaba Kekê Lokman,

Ez Dema Nû dixwînim. Nivîsên te jî baş in, li xweşa min diçe. Kurmanciya te jî xwe dide xwendin. Gelek heval hene pir zorê didin xwe. Heta mirov wan dixwîne, diçe alî din û tê. Lê ya te ne weha ye; wekî mirov biaxive tu dinivîsînî. Car caran bi diya xwe re diaxivim, ew di cî de mudaxele dike, dibêje, “Bi min re bi kurmanciya siyasi xeber nede.” Belê, bi rastî jî gelek heval, wekî gotina diya min “kurmanciya siyasi” dinivîsînin; tenê ew fam bikin bes e. Lê ya te ne weha ye. Xweş e.

Bi silav û rêz.

Fehim Işik

Ev nivîsa birêz firat Cewerî di malpera Netkurdê –weşaneke elektronîk e- de derket. Nivîs li ser mijara pêncîsaliyan bû û ev pirtûk jî ji bo pêncîsaliya nivîskarê kurd Lokman Polat hatibû amadekirin.

Lewre jî me vê nivîsê ji malpera Netkurdê wergirt nav rûpelên vê pirtûkê.

Weşanê Helwest

Pêncîsaliyên me

Firat Cewerî

“Tu ne wek pêncîsaliyan xuya dikî.”

Pêncî salî wilo xuya dikin.

Gloria Steinem

Tê bîra min, gava di sala 1980 de min pê li erda Swêdê kir û di eynî salê de ji bo çapkirina kitêbeke xwe berê xwe

bi çapxanê vekir, ez xortekî nûgihîştî bûm, riha min nû derketibû, lê ez hê ji simêlan bêpar bûm. Ji xortekî wêdetir, heke mirov xortên niha bi bîr bîne, min hê xwe ji cîhana zarotiyê rizgar nekiribû. Lê ez li welatekî nû, li cîhaneke nû bi cih bûbûm û ezê paşê li vî welatê nû têketama nav keftelesta edebiyata kurdî, min ê bi hemû edebiyatvanên kurd yê seranserî dinyayê re pêwendî daniya û bibûma dostê wan. Lê hingî hejmara nivîskarên kurd bi sînor bû. Min tavilê jî ew nas kirin. Ez yek ji wan kesên bi şans im ku min xwe gihand hemû nivîskar û şairên berî xwe û ez li Swêdê bi hevdemên xwe re bûm dost.

Ji xwe salên ku ez behs dikim hejmara nivîskarên kurd pir kêr bû. Yek ji nivîskarên ku berî min bi salan li Swêdê bi cih bibû Mahmûd Baksî bû. Mahmûd Baksî hingî li Stockholmê bû û ez jî bi wê xortaniya xwe li Uppsalayê bi cih bûm. Hingî Mahmûd Baksî ji Stockholmê lêxist û ji bo ku ji min re tercimaniyê bike hat Uppsalayê. Mahmûd Baksî ne ew Mahmûd Baksîyê ku we vê dawiyê resimê wî dît, lê ew xurt, dagirtî, bi por û simêl bû. Ew bi hêvî bû jî, wî bîra mirina her kesî dibir, lê bîra mirina xwe nedibir. Min ew Baksî nas kir. Wî pêncî sal li dû xwe hişt û mir.

Dû re gava min li Uppsalayê dest bi fêrbûna zimanê swêdî kir, min Mehmed Emîn Bozarslan nas kir. Me li eynî dibistanê ziman dixwend, bi salan kitêbên xwe li eynî çapxanê dan çapkirin. Bozarsalan hingî pêncîsaliya xwe danegirtibû, lê mala Xwedê ava wî niha ji mêj ve pêncî sal li dû xwe hiştiye û hê jî mîna xortekî pêncîsalî dixebite.

Heke Rojen Barnas nexwaze emrê xwe eşkere bike jî, ezê lê mikur werim û wî bidim dest. Wî ji mêj ve pêncî sal li dû xwe hiştiye û niha mêvanê şêstî ye. Ji xwe heke ez bibêjim Amed Tîgrîs jî piştî saleke din dikeve şêstî, dibe

ku hûn bawer nekin. Lê bawer bikin ku piştî saleke din Mûrad Ciwan dibe pêncî salî. Mahmûd Lewendî bêdeng e, lê wî jî pêncî sal li dû xwe hiştiye. Divê Zinarê Xamo jî pêncî taħmandibe. Weha li Malmîsanij menêrin, wî sê salên din jî li pêncîsaliya xwe zêde kirine. Yekî din ku ji mêj ve ye pêncî sal li dû xwe hiştiye Reşo Zîlan e. Lê gava min di sala 1980 de Reşo Zîlan li Uppsalayê nas kir, hê jî pêncîsaliya wî re qonaxek mabû. Wî niha ew qonax derbas kiriye û maşaleh hê jî wek fêrisekî ye. Tew Emîn Narozî pênc salên din jî li pêncî saliya xwe zêde kiriye. Şerefyan Cizîrî berî pêncî, Xelîl Duhokî jî piştî pêncî xatir ji Swêdê xwestin û vegeyran welatê xwe.

Ev çend sal in ku Ferhad Shakely jî xatir ji pêncî xwestiye û berjor diçe. Heke Zeynelabidîn Zinar ne di pêşiya Ferhad Shakely de be jî, lê pê re dimeşe. Berî bi du salan jî me li mala Mehmed Uzun pêncîsaliya wî pîroz kir. Îsal malpera Tîrêjê pêncîsaliya Ehmed Huseynî da pîrozkirin. Di meha nîsanê de Sedat Anter pêncîsaliya xwe pîroz kir, lê ji ber ku ez ne li malê bûm, ez nikarîbûm di şahiya pêncîsaliya Sedat Anter de beşdar bibûma. Dawiya vê hefteya derbasbûyî jî em ji bo pîrozkirina pêncîsaliya Rohat Alakom civiyan. Rohat Alakom bi qerf û henekên xwe û bi dengê xwe yê xweş wek sihsaliyekî heqê pêncîsaliya xwe dayê.

Her ku hevalekî min yê li Swêdê pêncîsaliya xwe dadigire, ez di dilê xwe de dibêjim, aha weleh çû ji me de, lê dû re derbasî ber neynikê dibim û li xwe dinêrim. Erê, ew rûyê ku ez bi dilê xwe dibînim û yê ku di neynikê de derdikeve hemberî min, ne eynî rû ne. Ez rûyê xwe yê di neynikê de nas nakim. Lê ez gelek hevalan nas dikim ku rêwiyan pêncî saliye ne. Ne dût, hema piştî du-sê salên din

gelek hevalên min li deriyê pêncî saliyê dixin. Silêman Demir, Hesenê Metê, Mustafa Aydogan, Laleş Qaso, Ciwan Haco, Sidqî Hirorî, Lokman Polat wê berî min pêncîsalîyê bitahmînin. Ez, Alî Çiftçi, Mustafa Cizîrî, Mihemed Dehsiwar, Kamiran Haco bi hev re dimeşin, lê ez di pêşiya Enwer Karahan, Arif Zêrevan, M. Alî K. û Osman Aytar de me.

Ev rastiyeke e, ezêdî ne ew xortê bîst salî yê ku di sala 1980ê de bixwebawer pê li erda Swêdê kiribû, niha hevalê pêncî salîyan im...

Malpera Netkurd - 2005

DI ZÎNDANÊ DE, BI TENÊ BÛ, BI SANCÎ BÛ

Rêzan dê bibana dayik. Bi êş bû, bi paşil bû. Di dilê xwe de canêkî din heldigirt. Hamîle bû, roj dijmart, destê wê di gohê wê de bû, bi sancî bû. Yê ku di zikê wê da bû, hêviya wê bû, dahatuya wê bû.

Wê xeyal dadaniyan. Papik çêdikir, fanorî direfandin ji bo bebika xwe. Dergûşê amade dikirin. Her roj bi çavê xwe li dergûşa vala dinêriyan. Wê xeyal dikirin ku rojêk bebika xwe hemêz bike û bi dil û can ramîse.

Rêzan dilxwişîş bû. Di binçav de, di şkencan de, mirov dihatin kuştin. Di nav qetlîaman de, di bin bombeyan de mezinkirina bebika xwe difikiriya. Ditirsiya. Xew û xeyalên xirab didîtin.

Rojêk dagirker hatin û wê girtin bin çav. Wê birin kirin zîndanê. Ew ditirsiya. Tîrsa wê ji bo bebika di zikê wê de bû. Di şkencexanê de pê gelek şkence kirin. Du roj wê dan binê ava sar. Serma bû, sar bû. Dilê wê cemedîbû. Bi wê serma nebû, bi bebika wê serma bû. Bebik ji ber sermayê di zikê wê de dileriziya. Dil û kezeba wê perçe dibû. Hêstiran di çavên wê de dikirin xwarê. Wê nalet li pêkanînên hov daniyan. Çavên wê li zikê wê diketin, li zikê xwe yê mezin dinêriyan, mêze dikirin û şerm dikir. Di zîndanê de, di şevên sar û tarî de, şêrînî û dilşadiya ku dê bibe dayik dijiyan.

Ew di zîndanê de bi tenê bû. Ji xwe re difikiriya. Ew dizanibû di hemû civakên cûrbecûr de tim jin hatibûn pelixandin. Hemû sazûman yên mêran bû, yên serdestan bû. Ew dizanibû ku dê çawan jin jî rizgar bibin. Wê rizgariya jinan bi rizgariya gel û welatê xwe va girêdidan. Di

çiyân de gerîlla, keç û xortên şerker, ji bo doza gel û welatê xwe, ji bo doza Kurd û Kurdistanê, ji bo azadiya gel û rizgariya welatê xwe canê xwe dikirin feda. Ew canfidayên welatên xwe bûn. Di zîndanên de yên girtî gelek di berxwe de didan. Berxwedana wan rindiya wan û azadiya wan bû.

Di zîndanê de, sanciyên Rêzanê zêde bû, nefesa wê dihatin birîn. Bebi kê di zikê wê de, pê li zikê wê dixistin. Acela bebi kê hebû. Dixwest, derkeve derva. Dixwest, دنیا (cîhana) derve jî binasê. Di nav sing û berên dayîka xwe de dixwest bê hezkirin, bê maçîkirin. Dixwest memika dayîka xwe bimisînê, bimijîne, şîrê wê vexwe û pê mezin bibe.

Êş û sanciyê Rêzanê zêde bibû. Devê wê zuwa bibû. Ji çavê wê hêstiran fikir xwarê. Rêzan di nav wê êş û sanciyê de, mêrê xwe difikiriya, malbata xwe û bebika di zikê xwe de difikiriya, rewşa gelê xwe û welatê xwe difikiriya. Ew di nav zîndanê de bi tenê bû, xwe li erdê dirêj kiribû. Dinaliya. Wexta sancî dihat pê, diqêriya. Dengê hewar û qêrîna wê çubû gardiyanan. Çend gardiyan hatbûn li ser civiyabûn. Ew dizanibûn Rêzan hemîle ye, dê biwelidê. Gardiyanan wê ji zîndanê derxistin birin odeyekî. Li ser ranzayê wê dirêj kirin. Destê wê kirin kelepçan û bi ranzayê ve girêdan. Ew du roj bi destê kelepçekirî, di hemêza hêvî û dahatuya xwe de raza. Tî û birçî bû, lê bi hêvî bû. Piştê du roj êş û sanciyê, can ji beden ket. Bi ketina can, dayikê rehet kir; can, odê ronî kir. Bebi giriya, kir qêjîn. Qêjîniya wî qêjîniya azadî û serxwebûnê bû, qêjîniya hêviyê û dahatûyê, pêşerojê bû.

Gardiyanan destê Rêzanê ji kelepçan vekirin. Rêzanê bebika xwe girt, bi dilşadî hemêz kir û girt bersingê xwe. Memika xwe xist devê wî. Rêzanê gava memikê kir devê

bebikê bi ezber helbesta şairê ku bi eslê xwe kurd bû,
helbesta Ahmed Arif ya bi sernavê “Êrişê pêsîrê –memikê-
bike” bi ezber xwend.

Tebax 1994

Stockholm /Swêd

QANSER

Dilşa çû axurê, binê dewaran paqij kir, şîre çêlekê û mêşinê jî doşand, hew dît dîsan tîrêk ket singê wê; memika wê bû wekî agir, dişewitî. Hema dicîda şîr girt ji axur derket çû jor, di odê de xwe avêt ser mînderê û bê hemdê xwe kir qîrîn û hawar.

Ev bûbûn çend car ku weha tîra êşê diketin memikên wê. Lê wê digot belkî tişteke nebe, ew dê êş biçe û rehet bibe. Lê her ku diçû êş zide dibûn. Mêrê Dilşayê Seyîtxan çûbû nava gund, ew û çend gundî li pêşiya camiyê rûniştibûn, hinek gundiyan bi hev re diaxifiyan, du gundî jî bi hev re tirêzê dileyîstin. Seyîtxan xatir ji gundiyan xwe xwest û berê xwe da mal, gava hat ber deriyê xwe dengê qîrîn û zarîna Dilşayê, dengê girîna wê ket gohê wî. Seyîtxan lez kir, di cîh de çû hundir, mêze kir ku Dilşayê li erdê digevize û bi deng hawar dike.

Seyîtxan got: “Çibû, dîsa êş û tîr ket canê te.” Dilşa dengê hawar û girîna xwe birî, jê re got: “Ji ber vê êşê ez nikarim bisekinim, deyax nakim. Bû çend car ez ji te re dibêjim min bibe ber dixtor, an jî min bi hekîmekî kurmanc nîşan bide. Lê tu qet goh nadî min, weha êş berdewam dike, ezê ji ber vê êşê bimrim.”

Seyîtxan heq dayê, bi rastî jî bûbû çend car ku Dilşa jê re gotibû; min bibe ber dixtor. Lê wî ew nebiribû ba dixtor. Ji xwe di gundê wan de nexaşxane tunebû, qeza jî ji wan pir dûr bû, ger ew bibira dê tonek mesref li heqê rê, razanê û tiştên din biçûna. Wî temehkarî kiribû û ew nebiribû ber dixtor. Nuha jî zivistan bû, rê û dirb hatibûn girtin, bixwesta jî nikaribû wê bibe qezê.

Seyîtxan ji Dilşa re got: “Li ber xwe bide, xwedê mezin

e, ew dê şîfayek ji te re bişîne. ” Dilşa got wî: “Ez jî li hêviya xwedê me, ancax ew dikare min ji vê ezabê xilas bike. ” Seyîtxan rabû got: “Te ka û giya da dewaran?” Dilşa got: “Na. ” Seyîtxan got: “Way ezê biçim axurê, yêm bidim dewaran û ji wir biçim qehwa gund Heme Reşît bibînim. Hinekî karê min pê heye. ”

Seyîtxan çû axurê, li aliyekî ka û giya dida dewaran, di aliyekî de jî ji xwe re difikirî; gelo ew dê çawan bibe, çar zaruyên wî hene, du law û du keç, ger tiştêk bi jina wî bibe, ew dê kî li zaruyên wî û li malê mêzeke, ya herî girîng jî wî û Dilşa ji hev hez kiribû û bi hev re zewicibûn.

Seyîtxan karê xwe yê axurê qedand û berê xwe da qehwa gund, çû qehwê rûnişt, çayêk ji xwe re xwest, di navberê de gavêke kin derbas bû Heme Reşît hat qehwê, silav li Seyîtxan da û li ber rûnişt. Seyîtxan çayek jî ji wî re xwest. Qehwecî çay anî wan çaya xwe vexwarin.

Heme Reşît û Seyîtxan bi hev re virda wêda xeber dan, qala karê xwe kirin. Heme Reşît mêzekir ku Seyîtxan mirûz e û pir difikire. Wî jê pirsî: “Çiyê te heye, çi bûye, murizê te xirab dixuye, çi derdê te heye ji min re bêje, em hevalê hev in, gere em tiştan ji hev veneşêrin, ka bêje çi bûye?”

Seyîtxan jê re ji pêş hatanî paş qala êşa Dilşa kir û got: “Min tu çare nedît, ez nizanîm çi bikim ku ji êşa wê re çarekê bibînim. Tu halê min dizanî, perê min jî tuneye ku ez wê bibim ber dixoran. ”

Heme Reşît bi devê kenîn destê xwe da ser milê Seyîtxan û got:

- Qet xem mexwe, min got da hele çi bûye, eva tiştê pir zehmet nîne, tu dev ji çûyîna ber dixoran jî berde. Ew ê ku êşê dixê laşê meriv Xwedê ye û ewê ku derdixê jî dîsan ew

e. Êşê weha giran ancax alîmekî Xwedê li ser meriv bixwîne û vê êşê ji laşê meriv derxe.

Li ser vê gotina Heme Reşît keyfa Seyîtxan hat cîh, dil ket ber û jê pirsî:

- Gelo, tu merivekî weha alîm nas dikî ku em Dilşa bibin ber wî, belkî wê rehet bike, duayê wî jê re bibe şîfa?

Heme Reşît got:

- Erê, ez alîmekî pir mezin û zana dinasim, di gundê Mîrgesorê de rûdine, ji vir pir dûr nîne, ger tu bixwazî em dikarin bi hev re sibê biçin wî gundî. ”

Seyîtxan got, “De baş e, ezê hetanî sibê xeberê bidim te, nuha dereng bû ez rabim biçim mal. ” Heme Reşît û Seyîtxan bi hev re rabûn ji qehwê derketin û heryekî lê xist, çû mala xwe.

Seyîtxan merivekî ne xwende bû, misilmanekî Xwedê, gundiyekî reben û belengaz bû. Ji dixtoran pirtir baweriya wî bi şêx û melan hebû. Ji ber vê yekê jî gava ku êş ketibû canê Dilşa, ew nebirî bû ber dixtoran, lê tenê ew biribû ber melê gund û mele jî jê re nivîşt çêkiribû, lê nivîşt jî tu feyde nedabû Dilşa.

Seyîtxan wê şevê bi Dilşa re got:

- Tu qet xem mexwe, ezê sibê te bibim gundê mîrgesorê ba alîmekî, ew dê ji nexweşiya te re çarêk bibîne.

Sibehtirîne Seyîtxan, Dilşa û Heme Reşît bi hev re li hesbên xwe suwar bûn û çûn gundê Mîrgesorê. Ew kesê ku Heme Reşît jê re digot alîm e, navê wî Şêx Mîrza bû, gundên der û dorê û gundiyên wî, hema bêje hemû malê Xwedê didan. Bi zekata gundiyan dijiya û ji xelkê re nivîşt çêdikir û di ser de pere jî ji wan distend.

Seyîtxan û ew din çûn mala Şêx Mîrza, destê wî maç kirin, el pence li ber rûniştin û Seyîtxan qala nexweşiya

Dilşa kir û got:

- Umuda me li jor Xwedê ye, li jêr jî tu yî. Nexweşiya jina min rehet bike, êşa canê wê bide sekinandin, tu çi ji min bixwazî ezê bexşê te bikim.

Keyfa Şêx li cih bû, yeke din jî ketibû destê wî. Şêx ji Seyîtxan re got: “Baş e kurê min, ezê çarek ji nexweşiya wê re bibînim û wê rehet bikim, de hun her du rabin li der va bisekinin, ka ez li ciyê êşa wê meze bikim û gorê wê duan jê re bixwînim. Lê hun belkî nizanin, gelo ji we re qal kirine an na, ku destê min şîfa ye, ez destê xwe tê bidim cîde rehet dibe û ez hişkan ter dikim, teran jî hişk dikim. Jinê ku bi salan zarû nayinin di saya min da dibin xwediyê zarukan, hetanî nuha tu tiştêkî ku min jê re çare netîtiye tune. ”

Seyîtxan û Heme Reşît ji ciyê xwe rabûn, dîsan destê Şêx maç kirin û derketin der, Şêx û Dilşa tenê di hundir da man.

Şêx ji Dilşa yê ra got: “Keça min, qet şerm meke gorê ku mêrê te gote min, êş û tîr ketiye memika te, gere ez destê xwe bidim ser memika te û lê mêze bikim, gercî ewê destmêja min bişkê lê tişteke nabe. De haydê sîngê xwe veke û memikên xwe derxe derve. ”

Dilşa şerm dikir, lê çi bike ji ber neçariya xwe sînga xwe vekir, memika xwe anî der. Şêx li memikan mêze kir, av ji devî wî çû, destê xwe da ser, da binî, rabû çû qapqapê anî tif kir binî û sê car li ser memikê xist, henî dua xwendin û dîsan destê xwe danî ser memikê û tevda, tevda, tevda...

Û ev tevdan weha heftê carekê, mehê çar car dom kir, hetanî biharê. Lê nexweşiya Dilşa her çiqas diçû zêde û xedar dibû. Serê baharê ji ber neçariyê û ji ber qîrîna û zarîna Dilşa Seyîtxan mecbur ma ew bir qezê ba dixtor.

Dixtor ji Seyîtxan re got: “Jina te qanser bûye, di serî de gava êş ket canê wê te çima ew neanî, te wê gavê ew baniya ew çax hêja nû bû, mê çarek jê re bidiya, lê nuha çare tunê. Em memika wê jêkin, ger em memika wê jênekin qanserê lê zêde bibe. Qanser nexweşiyêke pir xirab e, dide ber xwe û zêde dibe, dawiyê jî meriv dikuje. ”

Seyîtxan nivişta mele û tevdana Şêxê alîm jî ji dixtor re qalkir û dawiyê got: “Dixtor beg, Dilşa sitûna nava mala min e, bila tiştêkî pê nebe, de bila qet memikeka wê jî tunebe. ”

Dixtor gotê: “Di nexweşiya qanserê de tiştê herî xirab tevdana ciyê qanserê ye, çiqas meriv tevde ewqes dide berxe, zêde û mezin dibe. Ji xwe ewê ku mala jina te xera kirî ew Şêxê ehmaqê nezan bûye. ”

Û dawiyê memika Dilşa jêkirin. Dilşa ji ber mirinê filîtî, lê êdî baweriya wê û Seyîtxan bi mele an jî şêxekî nema.

** Ev kurteçîrok pêşî di rojnama “Kurdistan Press” de hate weşandin û paşî di pirtûka Lokman Polat ya bi navê “Xwîn û Hêstirên Çavan” de di sala 1995an de hate weşandin.*

DU DILÎ

Bavê Narînê Mele bû. Melayekî welatparêz bû. Ax û kedera wî her tim ji bo Kurdistanê bû. Wî zarokên xwe bi şîûra millî ya kurdaiyê mezin kiribû. Wî her tim ji zarokên xwe re digot:

- Ji bo doza Kurdistanê xebat bikin. Em belkî Kurdistaneke azad û serbixwe nebînin, lê divê hûn bibînin.

Narînê jî wek bavê xwe welatparêz bû. Narîn çubû dibistanê û dibistana navendiyê jî qedandibû, lê qet di bin tesîra dîtinên kemalistiyê de nema bû. Narîn her kurd bû, welatparêz û şoreşger bû.

Narîn û Mahsûm ji hevûdu hez dikirin. Mahsûm xortekî şoreşger bû. Piştê 12ê ilonê çend sal jî di zindanê dagirkerên tirk de razabû. Mahsûm piştê ku ji hefsê derket dîsa wek berê dest bi xebata siyasî kir. Têkiliyê Mahsûm bi rêxistinê Kurd re hebû. Piştê demek Mahsûm, Narînê jî kiribû bi rêxistinê û wan herduyan bi hev re xebatê dikirin.

Rêxistina Mahsûmî li bajarê Stenbolê kovarekî fermî derdixistin. Erê kovar fermî bû, lê di kovarê de pêş ta paş li ser pirsê kurdî û rewşa Kurdistanê nivîs hebû. Kovarê di hejmara xwe ya yekemîn de dest bi nivîsa diroka kurd û Kurdistanê kiribû, diweşandin. Tehda û zilma dagirkerên tirk li ser kovarê pir bû. Xwedî û xwendevanê kovarê digirtin, kovarê dicivandin û ji bo ku di hêla aborî de kovarê qels bike, cezê pera didan pê. Ev bûbû çend hejmarên kovarê derketibûn û hemû jî hatibû civandin, wan hejmaran qedexê kiribûn. Berpirsiyarê kovarê jî hatibû girtin.

Narîn û Mahsûm hêj di Kurdistanê da bûn û dixebitîyan. Rojek hevlekî Mahsûm jê re xeber şiyand ku

ew bê Stenbolê. Hevalê Mahsûmî jê re gotibû:

- Divê tu hevalêkî din, yên ku dîploma wî ya lîsê jî hebe bi xwe re bînî. Berpirsiyarê kovarê girtine, divê em yekî nû bi wezîfe bikin.

Mahsûm dizanibû ku dîploma Narînê a lîsê heye. Mahsûm ji xwe ra fikiriya ku ew û Narîn bi hev re biçin Stenbolê.

Hezkirina Mahsûm û Narînê ji hevûdu re pir zêde bûbû. Ew çend car jî bi hev re raza bûn. Mahsûm nexewestibûn bi Narînê re razê, lê Narînê xwestibû û jê re gotibû:

- Ji xwe çawan be em dê bi hev re bizewicin. Ka were em bi hev re razin. Ma qey tu sofî yî ku tu benda mahra olî (dînî) bisekinî.

Mahsûmî ji Narînê re gotibû:

- Nabe! Em ecele nekin.

Lê Narînê pir îsrar kiribû û gotibû:

- Ev riya ku em têde ne, mirin heye, zindan heye. Were em lingek zû bigihîjin miradê xwe.

Û bi vê tewirî Narînê Mahsûm îqna kiribû û bi hev re raza bûn.

Mahsûm û Narîn bi hev re çûn Stenbolê. Liwê qeyda Narînê ya resmî li ser kovarê çêkirin û Narîn bû berpirsiyarê nivisan ya kovarê. Mahsûm û Narîn li Stenbolê di mala hevalekî xwe yê rêxistinê de diman. Piştê çendek hevalên Mahsûmî, wî dîsa şiyandin Kurdistanê. Narîn di Stenbolê de ma û Mahsûm çû.

Narîn tim bi kar û barê kovarê re mijûl dibû. Di navberê de du meh derbas bû. Narîn adet nebibû. Berê her meh wek her jinî, jê xwîn dihatin, lê ev bûbû du meh ku xwîn jê nehatibû. Narînê fam kir ku hamîle ye.

Narîn li ser hamîletiya xwe pir difikiriya û meraq

dikirin. Dê çawan bibana? Bavê wê pê bihesiyana ku zarok haniye, dê çi bigotana? Gotinê dayika wê nûha ve diket guhê wê. Dê diya wê jê re bigotana: “Tu qehpik î. Te pînc haniye. Ev pîncê kê ye? Ji kê ye?”

Hevalên Narînê yên ku di Stenbolê de bûn û bi hev re di kovarê de kar dikirin jî nizanibûn ku Narîn û Mahsûm ji hev û du hez dikin, bi hev re razane û Narîn ji wî hamîle maye. Ew bi tenê wan du hevalê wek rêxistinî dizanibûn. Haya wan ji evîna Narîn û Mehsum tunebû.

Narîn keçikekê pir şermok bû. Wisa şerm dikirin ku, îmkan tunebû ku qala evîna xwe û Mahsûm ji hevalên xwe re bike û ji wan re rastiya xwe û hamîletiya xwe bibêje.

Erê, dê çawan bibana? Narîn tim ev tişt difikiriya û mitale dikirin. Narîn çend roj dût û kûr fikiriya ku ji vê derdê xwe re riyêk bibîne. Narîn ewil fikiriya ku xeber bişeyne pey Mehsum, wî bîne Stenbolê û jê re bibijê; Ez hemile me, bebika te di zikê min de ye. Lê dê çawan xeber bişandana. Erê Mehsum di Kurdistanê de bû, lê Narîn nizanibû nûha di kîjan bajar, navçe an gundê Kurdistanê de ye. Narîn bi karê rêxistinî ya siyasî dizanibû. Îro li vir e, sibê li cîhêkî din e. Ku ji hevalên xwe re bibêje bila Mehsum bê li vir, dê hevalên wê bibêjin, “Xêre! Çima bê? Karê wî li Kurdistanê heye. Şert e bê va?”

Dê wê gavê ew çi bibêje. Nedibû. Şert û îmkan tunebû ku Mehsum bê Stenbolê. Narîn rêyekê din fikirî. Piştê fikrandineke kûr, Narîn ew rê dît. Erê, tenê ev rê li ber mabû. Vê rê, wê ji vê ezabî xilas dikirin. Rê jî ev bû; Kurtaj.

Narîn, dê biçana nexweşxanê, an jî dixtorêkî (bijîjk) xususî bidîtana û zarok ji ber xwe bikirana. Rêkî din tunebû.

Zikê Narînê hinek mezin bûbû û her roja ku diçû, hîn jî mezin dibû. Narîn li Stenbolê di maleke (Rêxistinê ew mal kirê kiribû) de bi hevalekî xwe re dima. Ew hevalê wê yê malê jî di kovarê de dixebitiya. Ji bo kovarê nivîs dinivisand. Ew jî ji cîhêkî din, cîhêkî dûr hatibû Stenbolê. Ew hevalê Narînê zewicandibû, lê jin û zarokên wî li Stenbolê nebûn. Carna şeş meh an di saleke de carêk diçû mala xwe, li cem jin û zarokên xwe çend roj an çend hefte dima û dîsa dihat. Hevalê wê jî pir şermok bû, mirovekî melayim bû. Carna qet serê xwe bilind nedikir û li jineke mêze nedikir. Karê nav malê jî piranî wî dikir. Malê paqij dikir, firaqan dişûşt, çay çêdikir. Nedihişt Narîn destê xwe bavêjê tiştêk. Narînê wexta didît ku ew hevalê wê karên malê hemû dike, ji xwe re di hûndirê xwe de digot: “Jina wî kê ye? Xwezî bi canê wê. Ew gava di mal de be, jinik ji xwe ra rehet dike. ”

Narînê biryara xwe da ku, bebikê ji ber xwe bike. Lewra wê qet nedixwest ku hevalên wê pê bihesîn ku ew hamîleye, bebika wê heye. Narînê xistibû heşê xwe, digot “Ku heval pê behesîn dê bikevin şuphê, bêjin qey ez û ew zilam di malek de dimînin, gelo em bi hev re razane ku wê hevalê rêxistinê, min hamile hiştiye? Ku jina vî hevalî bi vî rewşê bihesî û dedîqodiyêke weha biçe guhê wê, dê çi bibêje?”

Rojek Narîn ji kovarê derket ku biçe nexweşxanê bebikê ji ber xwe bike. Di riya nexweşxanê de Narîn li parqê runişt ku henî bêhna xwe bide. Narîn runişt û destê xwe rast da ser zikê xwe, bir û hanî, gerand û bi bebika zikê xwe re axifiya.

Narînê weha got:

- Kurê min, an jî keça min. Ez nizanim tu kur î (lawî)

an keç î (qîz), lê ji bo min qet firq nake. Tu ewladê min î. Tu bê siûd î. Qet şansê te tune ye. Ku siûda te hebana, dê bavê te li vir li cem min bana û min dê te bi saxî û xweşî baniyana dinyayê. Lê nûha ez nikarim te bînim dinyayê. Rewşa min dest nade ku ez te bînim. Ez dizanim, tu di zikê min de ganî (zindî) yî. Lê hêj bavê te, nizanê ku tu heyî û di zikê min da yî.

Nûha ez di rîya nexweşxanê de me. Diçim wê ku te ji ber xwe bikim. Bi destê xwe te bikujim. Ez dê te ji ber xwe bikim û bibim qatîlê te. Divên Kurtaj, katîlbûyîna ewlad e. Weha dibêjin û ez jî dibim qatîlê ewladê xwe. Ez nizanim ez çi bikim? Ez te bikujim, an na?. Ez dudil im. Dil peritî me. Kezeba min dişewitê. Ez dê çawan bibim qatîlê ewladê xwe?. Ku bavê te pê zanibana tu heyî û di zikê min de yî, ez dizanim wî qet nedihîşt ku ez te ji ber xwe bikim. Wî tim ji min re digot: “Dê roj bê, em bi hev re bizewicin, zarokên me hebin. Bila hemû law bin. Ez dê navê wan Serdar û Egît deynim. ”

Erê kurê min, bavê te weha digot. Lê destê min naçe te, destê mirovî çawan diçe ewladê mirovî? Ez te nakujim. Ezê te bînim dinê, te xweyî bikim, mezin bikim. Ez dê navê te jî Ferman deynim. Ferman hevalê bavê te yê him biçûkayîyê û him jî hevalê wî yê hefsê, zindanê bû. Bavê te ji Ferman pirr hez dikir. Ez dê te bînim û gava bavê te nûh bê te bibîne, ez dê jêre bêjim han ji te ra Fermanê biçûk. ”

Narîne van gotinan ji bebika zikê xwe re got û sekinî, bê deng ma. Çirpênî bi hûndirê wê ket. Te digot qey bebikê di hûndirê zikê wê de xwe livandiye. Destê wê li ser zikê wê bû. Hendî di xwe de teqet nedît ku rabe û bi ber aliyê nexweşxanê ve ling bavêjê. Germ bu, keke kela havîne bû.

Rojê tîrêjê xwe dabû ser Narînê. Wê ji ber tîrêjên rojê xweydan dabû. Wê di xwe de cehd nedikir ku ji ber rojê rabe û biçe di binê siya darê de ronîke. Germa tavê (rojê) li zikê wê dixist. Çawan roj li dendika toximê dixê û vedike, jîn dide, tîrêjê rojê weha bebikê di zikê wê de bi jîn dikir.

Ev bûbû çend saet ku derbas bûbû. Narîn ji şuna xwe ranebûbû. Him kûr kûr difikiriya û him jî bi bebika zikê xwe re diaxifiya. Yekê ku wê bi ew halî bidîtana, digot qey ev keç dîn buye û xwe bi xwe xeber dide. Dudilî zor bû. Mirov gava di tiştê de du dil be, nizane çî bike.

Narînê dîsa dest pê kir û bi bebika zikê xwe re axifiya:

- Bebika min, delaliya min, ronahiya çavên min, ez dê çî bikim? Çawan bikim?. Ez dizanim ku tu zanibûyayî ez te dikujim, tu dê bizariyana, dê te bikirana hewar û qêrîn. Ku zimanê te hebana û dengê te bihatana min, dê te ji min re bigotana, “qey rizqê min tenê li dinê tune ye. Ji bo min nan li dinê tune ye. Ez gune nîn im, tu çira min dikujî? Min nekuje. Ez dixwazim bavê xwe bibînim, xwe bavêjim hus-tiyê wî, bila min hemêz bike, bila min têr û tijî ramûsê.”

- Erê bebika min! Heqê te yê jiyanê heye. Çima tu jî wek me nejî? Tu bibî û hetanî ku tu mezin bibî, belkî em welatê xwe rizgar bikin, gelê xwe azad bikin. Tu jî wek zarokên gelê me di nav aşîtiyê de jîyanekê bextewar bijî. Bebika min, xweşikî min, ez te nakujim, îro min bi te re pirr xeber da, hêj ez dê pir û pir jî bi te re biaxifim. Hetanî ku tu bêyî dinê, hetanî ku neh meh û neh rojê te biqedî, ezê bi te re xeber bidim, ji te re name binivisînim. Ez dê navê namê xwe daynim: “Nameyê ji bebika ku hêj nehatiye dinê re

- De heydê, nûha em rabin biçin malê. Qeda û bela li

nexweşxanê bikeve. Hendî ez lingê xwe vir ve, bi vê alî ve navêjim.

Narîn rabû, berê xwe da mal, çû malê. Hevalê wê berê hatibû malê. Nan û wexwarin çêkiribû, hazir kiribû, her derî paqij kiribû, demlika çayê jî danîbû ser agir û çûbû li ber compîtorê runiştibû nivis dinivisandin. Hevalê wê yê melayket jê re got:

- Nan hazire! Nanê xwe bixwe û were li vê nivisê binêre. Henîk dirêj bû, em bi hev re piçêk kin bikin.

Narîn çû metbexê. Nan li wê bû, lê ew birçî nebûbû. Ji xwe nan di qirika wê de nediçû xwarê. Ew dilêş bû, mirûz bû, xwedanê derd, kul û keder bû. Nan nexwar. Ji xwe re û ji hevalê xwe re çay tê kir û hat cem hevalê xwe runişt, nivisê girt destê xwe û xwend.

Hevalê wê jê pirsî:

- Te çira nan nexwar?

Narîn:

- Sipas! Ez têr im. Loma min nexwar.

Hevalê wê, navê wî Kamil bû, an Salim bû. Henîka jê re digot Salim, henîkan jî digotin Kamil. Narînê tenê jê re digot “Heval” navê wî yê din bi ser ve nedikir. Hevalê wê mirovekî melayîm bû. Hesûd nebû. Fêlbaziyê nizanibû. Wek hinekan fen û futê wî tunebû. Mirovêkî baş bû, dilşewat bû, lê pir cimrî bû. Narîn û hevalê xwe bi perê (dirafê) rêxistinê dijîyan. Kiriya wan a xanî û hemû mesrefa wan rêxistinê didan. Wan û çend hevalê wan yê din jî bi profesyonelî kar û xebat dikirin, bi karê kovarê re mijûl dibûn. Hevalê wê ji bo ku pîrr cimrî bû, gava Narînê got, “Ez têr im, lewma min nan nexwar,” hevalê wê got qey wê li derve nan xwariye, loma ji Narînê re got, “Li derve nan nexwe, biha ye. Em tişt bistînin, di malê de nan çêbikin hîn

erzan tê. Ew gav mesrefa me pir naçe. ”

Narînê tişteq negot, dengê xwe nekir.

Di wan rojan de Narînê û hevalên xwe him kovar derdixistin û him jî li ser pirsên civakî û neteweyî ya kurdan pirtûkan jî çap dikirin. Di wê mehê de jî pirtûkek li ser diroka Kurdistanê ya nûjen derxistibûn. Narînê qutiyek giran helgirtibû û êşêk ketibû piştta wê. Piştta wê pir dihêşiyar û ew ditirsiya ku gelo bebik ji ber neçe!

Bû êvar, mexrîbê ew û hevalê xwe ji buroya kovarê derketin. Çend hevalên wan di buroyê de man bi datayê nivis dinivisandin. Hevalê wê got:

- Em îşev mêvanê hevaleyê ne. Me dawet kiriye, em dê biçin mala wî, bi hev re nan bixwin û ji xwe re sohbet bikin, bi axifin.

Narîn û hevalê xwe yê mulayim bi hev re çûn mala wê hevalê xwe yê din. Wan, bi hev re nan xwarin. Êşa piştta Narînê berdewam dikirin. Lê wê jî hevalên xwe re negot ku piştta wê dêşê.

Piştê xwarin û wexwarinê, nûçeyên TVê jî guhdarî kirin û dest bi sohbetê kirin. Ji hezar kanî av hanîn, li ser hemû tiştan axifiyar. Gotin hat ser şehîdan. Hevalên wan yê xwediyê malê got:

- Wella, ez pir li ber bûyera heval Mehsumî ketim.

- Wî gava weha got, Narîn zer û zuwa bû, guhê xwe bel kir, dawîya axiftina hevalê xwe sekinî. Gava hevalê wê got:

- Bila serê we, serê me û serê gelê Kurd sax be. Heval Mehsum heyf bû, zu şehîd ket.

Wê gavê Narînê kir qêrîn û hewar, li çokê xwe xist, xwe bilind kir li erdê xist û giriya. Hevalê Narînê nizanibu ku Narîn û Mehsum hev û du di nêzik de dinasin, an ji hev û

du hezdikin. Heger ku bizanibana dê şehîdbûna Mehsumî negotana. Hevalê Narînê yên malî, yanê hevalê wê ye milayim pê hesiyabû, dizanibû ku Mehsum şehîd ketiye, lê ji Narînê re negotibû.

Piştê ku Narîn pê hesiya ku Mehsum şehîd ketiye, qîre qîra wê û zara zara wê bûn. Hevalên wê, ew aş kirin. Gotin megrî. Lê Narîn ji kul û kedera, ji kerba û ji êşa laşê xwe bê heş ketibû. Jina hevalê wê ye xwediyê malê qolonye hanî li ser û rûyê Narînê kir. Hinek heş hate serê Narînê. Piştê demêkê kin derbas bû, êşa Narînê zêde bû, sancî dihatin pê. Narînê di xwe de hîs kir ku xwîn jê dihat xwarê. Lewra nava çogên wê germ bûbû. Narînê ji jina malê re got, “Rewşa min xirabe lingêk zû min bibin nexweşxanê.”

Hevalên wê, di cî de wê kirin texsiyê û birin nexweşxanê. Li wê bebik ji ber Narînê çû. Dixtor ji hevalên wê re got, “Bebik ji ber çû. Tiştêk nabe, metirsin.”

Hevalên Narînê ji xwe re şaş û ecêp man. Lewra wan digot qey, Narîn qîz e (keç e), bakîre ye.

Narînê ji vê halê xwe pir şerm kir, li berxwe ket, li ber bebika xwe ket. Lê çibike, tişteke di destê wê de tunebû.

Narîn piştê ku ji nexweşxanê derket, hendî ji şerman mimkun nebû ku karê buroya kovarê berdewam bike. Loma ji hevalê xwe ye milayîm re got:

- Te waye rewşa min dît. Ez ji te re bibêjim çi?. Bi çi rûyî ez dê hendî li vir bimînim û bixebitim. Ez dixwazim hûn îcaza min bidin, ez biçim malê.

Hevalê wê jê re got:

- Baş e tu dikarî biçî.

Hevalê wê çû bilêta wê birî, hinek jî pere (diraf) da pê (vêca cimrîfî nekiribû) û Narîn li otobosê sêwar bu û çû mala bavê xwe.

** ji pirtûka "Evîndar" sala çapê: 1996 – Stockhol / Swêd*

KEÇA ELEWÎ

Herduwa jî bi destê hevdû girtibû û di ber çemê nav bajêr de dimeşyan. Hinek rê çûn, li ber çem kafeteryayêk hebû, çûn li wê rûniştin. Keçikê bi destê kurik hişk girtibû, jidandibû. Keçik bi tirs bû. Dilê wê wek xişûşê lêdixistin. Di hundirê wê de hîsêk çêbûbû, dê ew û kurik negihîştana miradê xwe. Wê nedixwestin belêk an jî tiştêk bê serê kurik. Wê ji kurik pirr hez dikir. Lê kurik, qarekerekê xwe yê zêf hebû. Mirovekî bê guman bû, tiştêk ji xwe re nedikir derd. Dinê xirab bibana xema wî nebû. Ji xwe re digot ez welatparêz im, şoreşger im, lê welatparêzî û şoreşgeriya wî wek tolaz û qirixên Xançepêkê bû. Keçik bi vê rewşa wî dizanibû, lê dîsa jî jê hez dikir, dilê wê ketibû pê.

Keçikê ji kurik re got:

- Malbata min, dê min nedin te. Ji bo vê jî were em dev ji hev berdin, bila ji bo me bûyerek xirab çê nebe.

Keçik, navê xwe Nermîn bû. Kurd bû, lê bav û dayika wê elewî bûn. Elewîyan jî, zû bi zû keçên xwe nedidan kurdên sînî. Kurik jî navê wî Mizafer bû. Ew jî kurd bû, lê elewî nebû. Mizafer û Nermînê hevdû di komelê de dîtibûn û di nav pêvajoya jiyane de dilê wan ketibû hevdû, ji hev hez dikirin.

Nermînê wexta ku got, “Em dev ji hevdû bedrin, ” Mizafer hêrs bû, xwe aciz kir û got:

- Çima emê dev ji hevdû berdin?. Qey tu ji min hez nakî? Ka evîna me? Te çi zû jibîr kir? Malbata te çima te nede min?. Ger te nedin min, ez jî dê te birevînim.

Nermîn:

- Kiro tu qey min fam nakî. Qey tu nizanî ji bo çi min

nadin te. Em elewî ne, tu sûniyî, loma dê min nedin te.

Mizafer:

- Ez sûnî nînim, tiştêk nînim. Hûn çira elewîcîti dikin. Em sûnîcîti dikin, ev çîye! Ka tu şoreşger bû, bavê te jî welatparêz bû. Ev elewîcîti çîye?

Nermîn:

- Elewîcîti di eslê xwe de pêşverûtiye, lê ez nizanim çima keçên xwe zû bi zû nadin sûniyan. Hemû elewî bi hevdû re dizewicin. Lê dîsa jî tu were min jî malbata min bixwaze, belkî min bidin te.

Mizafer:

- Wella ku wehaye, ez qet nayêem te naxwazim. Ezê te birevînim, qediya û çû. Ewê ku em jî hev hez dikin, emê bi hev re bizewicin, malbata te nikarê bibe asteng ji me re. Hevalekî min hebû, keçika elewî revand û qet tiştêk jî nebû. Hêj jî bi hev re dijîn.

Di nabeynê de demêk derbas bû. Mizafer neçû Nermînê jî mala bavê wê li gor urf û adetên nexwest. Keçikê îqna kir û bi riza dilê wê, ew revand. Piştê revandinê bavê keçikê Qasim xwe gelek aciz kir. Ji der û dora xwe re got:

- Kurik çira nehat wê nexwest, çira wê revand. Madem ku wan jî hevdû hez dikirin, me dê li gor urf û adetên xwe dîlana wan bikirana û wan bizewicandana.

Xeber çû ket gohê kurik û keçikê. Ji bo ku bavê keçikê li dij zewaca wan nebûn, wan jî gotin em biçin destê xalê Qasim ramîsin û li hevdû bîn. Nermîn û Mizafer bi çend hevalên xwe va çûn mala bavê Nermînê. Destê bav û diya Nermînê ramîsan û ronîştin dest bi axaftinê kirin. Nermînê jî bavê xwe re got:

- Me xeta kir, tu me bibexşînî.

Mizafer mirovekî ters bû. Li ser vê gotina Nermînê

hema di cîda gotina xwe got:

- Na!. Me xeletî nekiriye. Me ji hev hez kiriye û em bi hev re dijîn. Bavê te nikarê bibe asteng ji me re.

Qasim aciz bû, got:

- Kurê min, ez ji we re nedibûm asteng. Lê, divê li gor usul û qaîdên adetên me, hûn bizewiciyana.

Mizafer:

- Usul û adetên we paşverû ne. Hûn elewî keçên xwe nadin yên ne elewî.

- Bi vê tewirî mineqeşe dirêj bû. Wan tiştêk nexistin serê hev. Dawiyê rabûn çûn. Gotinên Mizafer gelek li dilê Qasim ketibû, Qasim bi wan gotinên wî pirr aciz bûbû.

Roja din, Qasim demançê da kurê xwe û jê re got:

- Ev tişt hendî bûye mesela namûsê. Divê tu herdûyan jî li ser hev bikûjî.

Kurik demançê girt û çû li pey xweşka xwe û zavayê xwe geriya. Di kuçekî de derket pêşberê wan. Newînê gava birayê xwe dît, ji Mizafer re got:

- Heywax!. Ewê me bukije!. . .

Nermînê hêj gotinê xwe neqedand, birayê wê demançê derxist û berê gulê da wan. Nermînê xwe avêt pêşiya mêrê xwe, jê re bû sîper. En pirr gule li Nermînê ket. Nermîn di cîh de mir. Mizafer jî birîndar bûbû. Birayê Nermînê jarjora xwe di wan de vala kir û reviya çû. Mizafer rakirin nexweşxanê.

Mizafer bi gotinên xwe yê ters û ji ehmeqîya xwe bu sedemê vê bûyerê û bu sedemê kuştina Nermînê. Bavê Nermînê jî xeletiyek gelek mezin kir ku, keça xwe bi destê kurê xwe da kuştin. Kurê xwe kir qatîlê xweşka xwe. Kurik jî û ew jî, dê hetanî xweşbin azabê wijdana xwe

bikşînin. Tradîsyonên weha divê hendî ji nav gelê kurd rabe. Gelek tiştekî xetere ku mirov bibe asteng ku keç û kurên elewî an sûnî bi hev re nezewicin. Divê ev adetên kevnare hendî ji holê rabe.

** Ji pirtûka “Mêrxas – Serpêhatiyên Kurdî “ Sala çapê:
1996*

ÎMAM Û PERWÎZ

Şereke dijwar di navbera pastar û artêşa Xumeynî û pêşmergeyên kurd de berdewam dikir. Herdu alî jî, pirê caran ji sibê hetanî êvarê şer dikirin. Pêşmergeyan tî û birçî, li pişt kevirekî yan jî li bin deviyekî xwe bi erdê ve dizeliqandin û şer dikirin. Dengê tifingan guhê mirov kerr dikir. Guleyên çekan wek barana meha nîsanê dibarîn. Bêhna barûtê, xwarinê dixist bîra zikên birçî.

Şer li ser axa Kurdistana Rojhilat (Îran) dom dikir. Pêşmerge bi rê, dirb û gedûgên mintîqê gelek baş nasbûn. Di şerê gerîlla de rola vê yekê gelek girîng e. Bo vê yekê bû ku pastar û artêşa Xumeynî nikaribûn bi pêşmergan re serî derxin.

Dawiya meha nîsanê bû, berf ji ber baran û tava rojê heliyabû. Tenê li serê çiyayên bilind pelekê berfê xuya dikir. Berbanga sibê fermandarê pêşmergan, deng li pêşmergan kir. Pêşmergan xwe amade kirin, rabûn ji gund derketin û riya çiya girtin. Ew çûn li aliyêke gedûkeke kûr bêhn dane xwe. Fermandarê pêşmergan çar nobedaran li dorhêlê bi cih kir û zivirî cem hevalên xwe. Ew rûniştin. Wan tûrên xwe vekirin ku xwarinê bixwin. Nanê wan hişk bû, qatix jî tunebû.

Nobedar Xoşnav dûrbîn danî, lê nihêrî. Çend qeretûn dît, valayiyek kete hundirê wî. Ew nikanîbû xwe zift bike. Wî dest avête keleşkofa xwe. Gulên xwe nihêrî û dîsa dûrbînê da ber çavên xwe. Demek bihûrî, dît ku ew qeretûn mirov in û çekên wan jî kifş kir. Wî di hendav de, bi dengêkî nizim gazî fermandarê pêşmergan kir û jê re got:

- Fermandarê min, grubek pastar ber bi me ve tîn!

Fermandarê pêşmergan di cîde ji cihê xwe rabû û hat

cem Xoşnav. Wî dûrbînê ji destê Xoşnav girt û xwe avête pey kevirê û li derdorê mêze kir, li yên ku tên seyr kir. Fermandar hinek jî li derûdorê nêriya û dûrbînê da Xoşnav. Li derûdorê kendal, gedûg, dar û devî hebû. Xoşnav pêşmergeyekî ciwan û wisa jî bêsebir bû. Wî ji fermandar re got:

- Fermandarê min wexta seknê nîne, ka bêje em çi bikin?

Fermandar, pêşmergan li dorhêla xwe kom kir û ji wan re çend gotin got. Wî ferman da û pêşmerge li dorhêla herdu aliyê gedûgê bi cih û war bûn. Fermandarê pêşmergan got:

- Dema min tîfîng teqand, hûn jî dest bi şer bikin.

Pêşmerge wisa mewzî girtibûn ku, wan kozikeke weke tîpa "U" li pêşiya pasdarên Xumeynî danîn. Haya pasdaran jî pêşmergan tunebû. Tîfîngên pasdaran li milên wan bû û yek li pey yekê dimeşyan. Nîşkave deng li wan hate kirin:

- Teslîm bibin! Hûn teslîm nebin emê we bikujin.

Ev deng, dengê fermandarê pêşmergan bû. Pasdaran tîfîngên xwe ji milên xwe anîn xwarê û her yekê xwe avêtin erdê. Pêşmergan dor li wan girtin û wan kirin çemberê. Piştî şereke kurt, anku di demeke kurt de pêşmergan pasdaran dîl (êşîr) girtin. Pêşmergan pasdarên birîndar birin nexweşxanê û êşîran birin girtîgehê.

Li perçeyeke herêma Kurdistana Rojhilat ya ku di bin desthilatdariya Partî Demokrat a Kurdistana Îran û Komeleyê de bû, hem nexweşxane û hem jî hepisxaneya şoreşê hebû. Pasdarên faris yên dîlketî di girtîgehan de bûn. Di nav êşîran de yek hebû, navê wî Perwîz bû. Perwîz xortekî bejn zirav û çeleng bû. Bavê Perwîz gelek dewlemend bû. Hersal diravê (pereyê) ku li ser navê Xwedê

belav dikir, bi hezaran tumen bû. Bav û kalê Perwîz gelekî olperest bûn. Navbera bavê wî û hecî, xoce, mele û îman gelek başbû. Dema ku di navbera pêşmergeyên kurd û dagirkerên faris û paşî di navbera dewleta Îran û Iraqê de ku şer destpêkir, kalê Perwîz, bê hemdî ji bo rewşa Perwîz fikirî û ji xwe re di dilê xwe de got: “Şer dest pê kir. Wê roja Perwîzê min jî bê.” Û bi vê yekê ricifi, zer û zûwa bû. Rabû gazî Perwîz kir û wî da pey xwe û berê xwe da riya mala îmam. Ew çûn ber deriyê mala îmam û li derî xistin. Xulamekî îmam derî vekir û wan derbasê menzela mêvanan kir. Îmam odeya xwe ya mêvanan bi xalîçeyên ecem yê giranbiha, rengîn û xweşik raxistibû. Dîwar bi xalîçeyên dîwaran û lewhên bi ayetên erebî hatibûn xemlandin.

Dema ew derbasê odê bûn, îmam li ser limêjê bû. Wî limêja xwe kuta kir, zivirî silav da mêvanên xwe. Perwîz destê îmam ramîsa. Rûniştin, ji dinê û axretê xeber dan. Xulam semawerê dagirt, fincanan danî ser sêniyê û bi îzet û îkram ji wan re çay pêşkêş kir. Wan çaya xwe vexwarin. Kalê Perwîz got:

- Îmamê min, ji berê ve bav û kalên me dibêjine eqil ser eqilan de ne. Meriyê xwenda, ulmdar tim û daîm xwedanê fêhm û feraset in. Cenabê te dizane, şer dest pê kir. Di demeke kurt de hemû xort û ciwanan wê bigrin binê çek. Wê wan bişeynin qada şer. Tu dizanî Perwîz, sermiyan, hebik, ucax û delaliyê mala me ye. Wê di demeke kurt de roja wî jî bê. . . Ji şer bireve, ew çax xîret û xeyseta me qebûl nake. Di şer de Xwedê neke belayek bê serê wî, ew çax dem û dewrana me gişt ber bi hewa diçe. Bê Perwîz tu neferekê mala me nikare bijî. Bi bihîstina wê xebera xirab, ezê jî ji kerban serê xwe deynim, bimirim. Xwedê wê roja

reş nîşanê me nede. Tu ne biyaniyî û vê yekê jî baş dizanî. Ez ji te hêvî û dexalet dikim ku, tu Perwîzê min re nivîstek çêbikî ku ew di şer de neyê kuştin, tu tiştek pê nebe.

Îmam bi balekê xurt guhdariya kalê Perwîz dikir. Kalê Perwîz ku gotina xwe qedand, êdî îmam fam kir ku Perwîz û kalê wî ji bo çî hatine mala wî. Îmam serê xwe hejand, di hundirê xwe de jî hesabê fen û fûtan, zexeliya dikir. Îmam mirovekî fêlbaz, çav vekirî û wisa jî xwedanê deq û dolaban bû. Fenên wî wek fenên roviyê bû. Îmam demeke dirêj bê deng ma. (Ew çax merivên ku wî bidiyana, wê ji xwe re bigotana: “Ev çawa mirov e ku wisa ketiye nav fikir û ramana...”) Îman ji nîşkave serê xwe bilind kir û berê xwe da kalê Perwîz û got:

- Baş e, ezê ji Perwîz re nivîstek çêkim ku guleyên çekan ber bi wî ve neyên, heke bên jî bi saya nivîstê wê cîde bibin xwelî. Lê, tişteke din heye... Ez gavek berê ketim mitalê û ketim heyra vî tiştî. Em bêjin ku bi saya nivîstê gule li Perwîz neketin, lê ku guleyên çeka Perwîz xilas bûn û tîfinga wî wek darê di destê wî de ma... Paşê jî neyar hatin û wî dîl girtin.... Ew çax wê çawa bibe?

Kalê Perwîz bi gotinên Îmam ve ricifî, zer û zûwa bû. Dest û lêvên wî lerizîn, gewriya wî tije bû û bi awakê nerm peyivî:

- Qurban, ev tiştên ku cenabê te dibêje qet nehatibû hişê min. Tu çiqas bieqilî. Tu mirovekî ulmdarî û pêwîste ku dermanê vî derdî jî tu bibînî. Heke ji destê min bihatana çî îşê min li cem te hebû.

Bi vê yekê îmam dîsa xwe berda nav ramanan. Di navberê de demek bihûrîbûn ku, îmam ji ciyê xwe rabû û ber bi pacê ve çû. Li keleka pencerê refê pirtûkan hebû. Wî pirtûkek ji ref hanî xwarê û hate dîsa li ciyê xwe rûnişt û

di nav rûpelên pirtûkê de li ciheke geriya. Bêdengiyeke bi tirs û lerz di otaxê de hukim dikir. Tenê vîzevîza mêşan dihat' guhên mirov. Îmam dîsa ji cihê xwe rabû, pirtûkê danî ciyê wî û ji kalê Perwîz re got:

- Belê. . . Ezê ji vê tiştî re jî riyek bibînim. Nivişteke din jî ezê ji bo vê yekê çêkim. Wexta ku Perwîz êsîr bikeve, dê di cîde ji êsîriyê xilas bibe... Lêbelê ez vê nivîstê ji her kesî re çênakim. Ev nivîst gelek giranbiha ye û qîmeta wê gelek giran e. Tu fêm dikî bê ez çi dibêjim?

Kalê Perwîz serê xwe hejand û got:

- Belê, îmamê min, ez baş fêm dikim. Ji bo vê yekê ezê xelateke mezin ji te re diyarî bikim. Meraqê vî tiştî neke.

Bi vê yekê ve kêfa îmam hat, nîşkave ji cihê xwe rabû, pirtûkan ji ref anî xwarê û dest bi nivîsandina nivîstê kir. Wî hinêk nivîsî û zivîrî ji kalê Perwîz re got:

- Ezê du nivîst ji Perwîz re binivîsim. Yek ji bo gule ber bi wî ve neyên, ya din jî, gava êsîr bikeve, ewê çawa ji êsîriyê bifilite.

Îmam nivîstên xwe nivîsand û bi berfirehî, dûr û dirêj, ji pêş hetanî paş ji Perwîz re qal kir ku di şer de çawa bike û bi çi şeweyî tevbigere. Îmam tembî li Perwîz kir ku nivîsta "dijê gulan" têxe stuyê xwe û ya din jî di paşila xwe de verşê bide.

Li Îranê dem û dewran anku desthilatdarî di destê "Îmam"an de bû. Wan bertîl jî dixwar û ji xelkê xelatên giranbiha jî werdigirtin. Kalê Perwîz xelata îmam dayê, xatir jê xwestin û bi kêf û hiz zivîrîn mala xwe. Di navberê de demek derbaz bûbû. Rojeke bi fermî xeber şiyandin pey Perwîz jî. Êdî roja wî jî hatibû. Wî jî girtin bin çek û ewê dî beşdarê nav arêşa Îranê bûbû. Perwîz bû leşker. Di wê demê de Xumeynî ferman dabû û li dijê kurdan şer dest pê

kiribû. Artêşa Îranê êrişê axa Kurdistana Rojhilat kiribû. Di navbera pasdar û artêşa Îranê û pêşmergeyên kurdan de her roj şer hebû. Artêşa Îranê hêzeke leşkerî ku Perwîz jî di nav wan de bû, şiyandin Kurdistanê. Mifreza ku Perwîz têde bû pir caran dewriye digeriya. Roja dawiya meha nîsanê bû ku pêşmerge û leşkerên artêşa Xumeynî rastê hev hatin û dest bi şer kirin. Perwîz di şer de gelek tirsîya, lê wexta ku tembiyê îmam hate bîra wî, ji tirsî mirinê bi hindikayî be jî, xilas bû. Perwîz di nav axa şer de, li dorhêla xwe nihêrî, hê dengê tîfîngan sar nebûbûn. Wî jî hema berê tîfînga xwe da ezman û hemû guleyên xwe bi tewşê ber bi hewa ve avêt. Wexta dengê tîfîngan êdî sar bû, ew jî cîde ji pey kevîrê derket û destê xwe bilind kir û wek êsîrî xwe siparte pêşmergan.

Pêşmerga gelek leşkerên artêşê yê din jî weke Perwîz dîl (êsîr) girtin. Pêşmergan leşkerên Îranê yê êsîr girtin birin girtîgehê. Çawa ku nexweşxana pêşmergan ne weke nexweşxaneyên modern yê dinin, wisa jî girtîgeha wan ne wek girtîgehên ku mirov di heşê xwe de difikire bû. Pêşmergan malek vala kiribû, derî û paceyên mehkem lêxistibûn û wir kiribûn girtîgeh. Çend pêşmergeyên nobedar jî nobet digirtin.

Leşkerên artêşa Xumeynî di girtîgehê de, di nav xwe de dipeyiviyan û pirê caran jî wan ji xwe re digotin: “Ecêp, qey em pir xirab bûn, qey em nebihuştî (cenetî) bûn ku em di şer de şehîd neketin.” Ji nav wan leşkerekî ji şûna xwe rabû, hinek pêşve çû û bangê nobedar kir. Herhal wî dixwest lingek zû here bihuştê, loma ji pêşmergeyê nobedar re got:

- Min bikuje. Çima hûn min sax dihêlin?

Pêşmerge bi gotinên wî kenîya û jê re got .

- Here li cihê xwe rûnî. Em êsîran nakujin.

Lê, Perwîz ne wek girtiyên din bê hêvî bû. Ew bi hêvî bû. Ew cara ewil ji mirinê filitî bû. Ya din jî tembiyên imam di bîra wî de bû û nivişt jî di paşila wî de bû. Ji bo vê yekê Perwîz xwedanê moraleke bilind bû. Wî di dilê xwe de digot: “Çawa ez bi saya niviştê ji mirinê filitîm, wisa jî ezê ji dîlbendiyê (êsrîyê) jî xilas bibim.” Bi van ramanan ve Perwîz ji cihê xwe rabû û li derî xist, bang li nobedar kir. Nobedar bersîv da û got:

- Kî ye ew? Çi dixwazî?

Perwîz:

- Ji min re tasekî av bîne.

- Qey ava cerê xilas bû?

- Na, ez vê avê venaxwim. Pêwîst e tu ji kaniyê ji min re tasek av bînî.

Pêşmergê nobedar serê xwe hejand û got:

- Ew av ji kaniyê hatiye, vedixwî yan venaxwî tu dizanî. Ez ji te re ava nû naynim. Ji bîr neke ku tu dîlbendî.

Nobedar gotina xwe kuta kir û zivîrî, derî girt û ji Perwîz dûr ket.

Perwîz qehirî, hêrs bû... Heta niha kîjan gotina wî bûbû didu ku îro tasek av dixwaze û jê re naynin... Bi van ramanan ve heş di serê wî de nema, bi hêrs li derî xist. Bi dengê lêxistina derî ve, nobedarekî derî vekir û bi hêrs ket hundir û xwest ku çend sîle li wî dîlbendî bixe. Lê, ew çax nobedarê din ku navê wî Xoşnav bû, deng li hevalê xwe kir, got:

- Çiye heval, li wir çi dibe? Ew çi dixwazin ku bû du car derî dikutin?

Nobedarê din bersîva Xoşnav da û got:

- Xortekî cahil tasek ava teze dixwaze. Min jî ji wî re

got ku ava cerê jî nû ye, taze ye. Çima tu wê venaxwî? Wî jî got “ez venaxwim.” Niha ez herim çend sîle bidim binê guhê wî ku hişê wî bê sere wî.

Xoşnav:

- Heval, tu çi dibêji? Qey tu dikarî zilm û tehdâ li wî dîl-bendî bikî? Çawa destê te lê radibe?

Nobedar:

- Çima nikarim... Wî çend saet berê gule berdidan me. Wan du pêşmerge şehîd kirin û çima ez nikarim du sîle lêdim?

Xoşnav:

- Belê, rast e, wan çend saet berê gule berdidan me û du hevalên me şehîd kirin. Lêbelê, ew çax me jî gule berdidan wan. Lê, niha çek û sîlahê wan di destê me de ne, ew jî di bin destê me de dîl mane. Wexta ku ew pêşmergeên me dîl digrin, pêşmerge birîndar bin jî, di cih de wan dikujin. Ew vê hovîtiyê dikin, lazim e em jî bikin? Heke em jî wek wan bikin, çi ferqa me û wan heye? Na heval! Em ji bo wek mirovan bijîn û ji bin nîrê koledariyê xilas bibin, şer dikin. Ev doz doza netewî ye, daw û dozekî miqedes e. Di vê rê de em tên kuştin û mirovan dikujin. Ji ber kû em mecbûr dimînin... Heval, tu bisekine, ez jê re avê bînim.

Pêşmerge Xoşnav çû tasek ava teze ji kaniyê anî, deriyê girtîgehê vekir û ji Perwîz re got:

- Birader, te tasek ava teze xwestiye, ha min ji te re niha ji kaniyê anî.

Perwîz tasa avê ji destê Xoşnav stend û bi lez –herhal dîlbendîtî bi wî gelek zor hatibû- ber bi kuncikê ve çû, tasa avê danî pêşberê xwe. Nivîştâ ku imam jê re çêkiribû ji paşila xwe derxist, sê car ramûsa û da ser eniya xwe û paşî kaxizê nivîştê hêdî hêdî vekir, heste (çaqmaq) ji berîka

xwe derxist û wê vêxist û da binê kaxiza nivîştê... Nivîştê şewitand û xweliya wê kir nav avê, bi pêçiya xwe xweliyê di nav avê de belav kir û tasê bire ber devê xwe... Perwîz di sê qurtan de ava tasê vexwar. Tasê danî erdê, li derdora xwe nihêrî, hevalên wî yên dîlbend û nobedar Xoşnav bi heyr û şaş metalmahiyekî va li wî dinêrin. Wî qet îstîfa xwe xirab nekir, ji ciyê xwe rabû û ber bi derî ve çû.

Xoşnav hê derî negirtibû. Keleşkofa wî di dest da bû û li rewşa Perwîz dinhêriya. Wî dît ku Perwîz dixwaze ji girtîxanê derkeve û bireve. Ew çax wî deng li Perwîz kir û got:

- Bisekine! Tu birevî, ezê te bikujim.

Perwîz, bi tirs û lertz zivirî... Laş û gewdê wî giran bû, lingên wî êdî nikaribû bare gewdê wî bikşîne. Ew çax bi dengêkî nizm û lerizîn pirsî:

- Qey tu niha min dibînî? Çawa perdekî reş nehatiye ser çavên te?

Xoşnav bersîva wî da, got:

- Çima ez kor im ku te nebînim? Qey ez ker im ku tu dixwazî min bixapînî! Here, ji xwe re wek hevalên xwe bêdeng bisekine, nexwe ezê te bikujim.

Perwîz bi tirs û lertz zivirî kuncika xwe. Şûşa dilê wî şikestiya. Kelogirî kete nava lêvan û di dilê xwe de digot: "Çawa îmam min û kalê min xapand? Ewqas derew jî kir. Kalê min rûçikand. Çi îmamekî sextekar derket."

Xoşnav bi ecêbmayî li Perwîz dinêrî. Dilê wî pê şewitî. Ji hal û rewşa vî dîlbendî qet tiştek fêm nekiribû. Wî dît ku Perwîz hûr hûr digrî, ew çax derge vekir û ber bi wî ve çû... Li kêleka wî rûnişt, keleşkofa xwe da ser çokê xwe û demeke bêdeng ma û paşî jê pirsî:

- Ev çi bi te qewimî? Min ji te qet tiştek dernexist. Te

av xwest, min ji te re anî. Te kaxizek şewitand û xweliya wê bi avê re vexwar. Şûnda jî te xwest tu birevî. Ka ji min re serpêhatiya xwe şîrove bike.

Perwîz bi gotinên Xoşnav ve hizî bû. Hêstirên çavên wî wek baranê dihat xwarê. Ew demeke bêdeng ma, wî hêstirên xwe paqij kir, li der û dora xwe bi çavên valahî û berxweketî nihêrî û got:

- Îmamê sextekar. . .

- Kiye îmamê sextekar? Çi bûye? Çi aniyê serê te?

Perwîz serpêhatiya xwe bi berfirehî, dûr û dirêj ji Xoşnav re qise kir û got:

- Heger ez nemirim, ezê tola xwe ji îmamê sextekar bistînim.

Xoşnav destê xwe li piştê Perwîz xist û jê re got:

- Heke tu dixwazî bi saxî ji vir bifilîtî, ji berpirsiyarên me re poşmaniya xwe diyar bike. Sond bixwe û careke din li dijî gelê kurd şer neke. Ger tu van şertan binî cih, ez bawer im wê te azad bikin. Ji bo vê bifikire û paşî bersîv bide.

Di wê demê de, dîlbendên ku sond bixwarana û soz û peyman bidana ku li dijî gelê kurd careke din şer nakin, pêşmergan wan azad dikirin.

Xoşnav, serpêhatiya Perwîzê faris ji hevalên xwe re û ji fermandarê pêşmergan re qal kir. Fermandarê pêşmergan xeber ji liqê partiyê re şiyand. Demek bihurî, berpirsiyarekî partiyê hat mintîqê û ji fermandarê pêşmergan re got:

- Di girtîgeha we de dîlbendekî bi navê Perwîz heye. Ez hatime ku îfadê wî bigrim. Heger tu betalî, tu jî bi min re bî baştir dibe.

Fermandarê pêşmergan ferman da ku Perwîz binin

hizûra wan. Nobedaran Perwîz ji girtîgehê derxistin û wî birin. Ew çax Perwîz gelek tirsîya, wî ji xwe re digot, “Ecêb, vana dixwazin min bikujin?” Perwîz anîn cem berpirsiyarê partiyê. Berpirsiyar hal û rewşa Perwîz pirsî û jê re got:

- Heke em te azad bikin, tuyê çi bikî?

Perwîz:

- Ezê îmamê sextekar bikujim.

Fermandarê pêşmergan:

- Ew me eleqeder nake, ew mesela te û îmam e. Ne ya me ye. Ya me ew e ku; tu soz û peyman bidî me ku careke din li dijî hêzên gelê kurd şer nekî.

Perwîz:

- Ez bi hezar caran sond dixwim ku careke din li dijî pêşmergan şer nakim, li dijî biraderên kurd tu tişteke xirab pêk naynim. Heger ji destê min bê, ezê alîkariya doza we ya bi heq bikim, bibim dost û alîgirekî doza heqê kurdan.

Berpirsiyarê partiyê:

- Emê te azad bikin, lê ne ji bo ku tu biçî imam bikujî yan jî nekujî. Em te berdidin, azad dikin ji bo ku te sond xwar tu li dijî me şer nakî.

Partiyê biryar da û Perwîz azad kirin. Êdî Perwîz azad bû. Wî cil û libasê xwe guherand, kincên nû li xwe kir û xatir ji pêşmergan xwest û berê xwe da bajarê xwe. Ew çû mala xwe. Wî dît ku dewr û dewrana mala wî wek berê ye. Pîra Perwîz li male bû. Keyfa wê hatibû ku Perwîz bi sax û silametî vegeyriyabû male. Lê, kale wî ne li wir bû. Perwîz ji pîra xwe pirsî:

- Ka kale min?

Pîra wî ji kezebê axînek kişand û got:

- Sere te sax be. Kalê te çû ser heqîya xwe. Ew gelek li

ber te ket û dayax nekir.

Perwîz kelogirî bû. Destê xwe kire kêleka xwe, pišta wî xûz bû û li kuncikeke male bi bêdengî cihê xwe girt. Ew demeke ji dorhêla xwe dûr ket, fikirî, ramiya û giriya. Dema ku ew ramiya, ji xwe ve veciniqî û ji xwe re got, “Divê ez îmamê sextekar bikujim. ”

Ev fikir di hişê wî de cih girtibû. Wî sedemê hemû tiştan îmam didît. Perwîz rabû, demança şeş derbê bi dizî xiste kêleka xwe û qesta mala îmam kir. Îmam ne li malê bû. Ew li mizgeftê bû. Perwîz zivîrî, li ber derê mizgeftê benda îmam sekinî. Mizgeft belav bû. Di dawiyê de îmam jî derket ku here mala xwe. Lê, ew çax çavên îmam li Perwîz ket, wî ew nas kir û biheyirî ber bi Perwîz ve çû, gihîşt cem û jê re got:

- Derbasî be! Em pêhesiyan ku tu dîl (êsr) ketî. Te gelek teda dît yan na?

Perwîz bersîva îmam neda. Îmam axaftina xwe domand û got:

- Serê te sax be! Kalê te gelek meraqê te kir û bi wê meraqê jî çû rehmetê. Min tim dil dida ber. Min jê re digot ku wê Perwîz bi saxî ji dîlbendiyê xilas bibe û vegere bê vir. Lê belê wî gelek meraqê te dikir.

Perwîz qêriya ser îmam û jê re got:

- Îmamê sextekar! Tu bûyî sedemê mirina kalê min. Nivîştên te jî derew bû. Êdî te mirinê heq kiriye.

Îmam tirsiya, zer û zûwa bû. Wî keys û fersend nedî ku bireve yan jî bi çend gotinên derew Perwîz bixapîne. Perwîz demança şeşderb ji ber xwe kişand û gulên demançê di laş û bedena îmam de vala kir. Perwîz îmam kuşt, tuf kir laşê wî yê mirî û ji wir dûr ket, berê xwe da çiya.

Rojek dostekî pêşmergan ji bajar hatibû gund û bi xwe re hinek rojnameyên farisî jî anîbû. Xoşnav çavên xwe li rojnameyan gerand û bi dengekî bilind ji hevalên xwe re wisa got:

- Hela li min guhdarî bikin!

Xoşnav dest bi xwendina nûçeyê rojnamê kir. Nûçe weha bû: “Di navbera pasdarên komara Îslamî û yên li dijê şoreşa Îslamî dertên de şereke giran çêbû. Pasdaran ji xayinên dij şoreşê gelek kuştin. Di nav wan kuştîyan de, qesasê îmamê mizgefta bajêr, Perwîz Gulamperê xain jî heye. ”

Xoşnav ku xwendina vê nûçeyê kuta kir, demeke çavên xwe girt û bi xwe re mitale kir. Wî di dilê xwe de got: “Nexwe Perwîz ata xwe anî cih. Wî him îmamê mizgeftê kuşt û him jî li cem şoreşgeran, azadîxwazan cih girt... Aferim Perwîz, tu mêrxas derketî! . . .

* *Ji pirtûka “Evîn û Jiyana” Sala çapê: 1991 - Stockholm*

Têbînî: Dema ez li rojhilatê Kurdistanê (Kurdistanê Îranê) li cem pêşmergeyên Partî Demokratî Kurdîstanê Îranê bûm, ez bûbûm şahidê vê bûyerê. Piştî ku ez ji Kurdistanê Rojhilatê vegeyriyam û derbasê Ewropayê bûm, min vê bûyera Perwîz weke kurteçîrok nivîsî û di rojnameya “Roja Welat” - ya ku li Ewropayê derdiket - de weşand.

Paşê jî min vê kurteçîrokê di pirtûka xwe ya yekem ya bi kurdî “Evîn û Jiyana”ê de weşand.

JINA HEFSKIRÎ

Malbata Newînê ji ber sedemên aborî hatibûn li Almanyanê cîh û war bibûn. Bavê wê di karxanêk de karker bû. Dayika wê jî di nexweşxanê de dixebitiyan, paqijî dikirin û li kesên kal (pîr) mêzedikirin.

Newîn û birayê wî Sedat jî di dibistanê de dixwendin. Xwendevanê dibistanê tevlohev bûn. Biyanî jî hebû û Alman jî hebû. Newînê ji xortekî Alman hez dikir. Yê Alman navê wî Hans bû û wî jî ji Newînê hez dikir. Newîn û Hans tim bi hev re digeriyan. Newîn û Hans dixwestin bi hev re bizewicin. Newînê, evîna xwe û Hans ji diya xwe re vekir. Dayika Newînê, jê pirr aciz bû, pê re şer kir û got:

- Em misilman û ew gawir; çawan tu bi wî re dizewicî. Bavê te bi vê rewşê bihesî dê te bukijê.

Newînê ji Hans re qal kir ku hezkirina xwe û wî ji diya xwe re qal kiriye û diya wê gotiye, ew kafire em misilmanîn, nabe ku tu bi wî re bizewicî.

Hans got, "Ez ji te gelek hez dikim. Dilê min ketiye te. Ez evîndarê te me. Ji bo te ez amade me ku her tişt bikim. Ji bo xatirê evîna me, ez dikarim bibim misilman jî."

Van gotinê Hans pirr keyfa Newînê hanî. Newînê dest avêt hustiyê wî û ew ramîsa, maçî kir. Demêk bi hev re man û paşê Newînê xatir ji Hans xwest, lez kir çû malê û ji diya xwe re got:

- Ez bi Hans re axifim. Ew ji bo hezkirina xwe qebûl dike ku bibe misilman. Vê tiştî ji bavê min re jî bêje. Ez dixwazim bi Hans re bizewicim.

Bi şev, diya Newînê ji bavê wê re got ku Newîn û Hans ji hev û du hez dikin û dixwazin bi hev re bizewicin. Bavê Newînê kir qêre qîr. Şer kir, çêrê Newînê kir, têr û tijî kufur

kir, dijmîn da. Bavê Newînê usan hêrs bibû, hetanî wê rojê carna destê xwe nedabû keça xwe, qet lênexistibû. Ji hêrsan du sê sîle li binê gohê Newînê xist. Bavê Newînê him digiriyar, hem jî diaxifiyar, digot:

- Ezê çawan keça xwe bidim vê gawirî?. Ji Hanzo re keçên Alman qehet bûne ku tê bi keça min re dizewicê.

Bavê Newînê ji hêrsan, ji kurikê Alman Hans re nedigot Hans, digot Hanzo û çêrê wî dikir.

Malbata Newînê biryara xwe ya qethî dan ku dê keça xwe nedin Hansê Alman. Dê wê bi kurê apê wê re bizewicînin.

Kurê apê Newînê jê du sal piçûktir bû. Newînê jê hez nedikir û nedixwest ku pê re bizewicê. Newînê ji malbata xwe re digot:

- Hûn çêbikin jî, ez bi kurê apê xwe re nazewicim.

Bavê wê jî lêdixist û digot:

- Bi zorê be jî ezê te bi kurê birayê xwe re bizewicînim.

Newîn neçar bû. Nizanibû çi bike. Çawan malbata xwe îqna bike ku bêhêlin ew bi Hans re bizewicê. Newîn li ser vê tiştî pirr fikiriya. Her roj Hans didiyan û pê re diaxifiyar. Hans jî şaş mabû, nizanibû çi bike.

Newînê li gor xwe riyê kî çareserkirinê dît. Wê xist heşê xwe ku ew bi Hans re razê û bakîretiya wê xirab bibe, dê ew dem malbata wê, mecbûr bimînin û ew bi Hans re bizewicînin. Newîn dizanibû ku keça nebakîre kes wê zû bi zû nabe, pêre nazewice. Kurê apê wî jî ku pê zanibe ew nebakîre ye, dê pêre nezewice. Newînê vê fikrê xwe ji Hans re qal kir. Newînê jê re got:

- Ev tradisyona me ya kulturî ye. Em wek Almanan, Ewropiyar nînin. Li cem me bi keçên nebakîre re kes nazewice.

Newînê, Hans îqna kir ku bi hev û du re razin û Hans bakîretiya wê xirab bike. Erê, wê û Hans ji hev û du hez dikirin, lê hetanî ew roj Hans destê xwe nedabûn pê, bakîretiya wê xirab nekiribûn. Tenê wan hev û du radimîsiyan. Piştê ramîsanê, ji xwe Newînê jî nedixwest ku Hans pêste biçê. Lê ev roj dê bigihîştana miradê xwe.

Keça bakîre Newîn bi Hans re raza. Henîk canê (laşê) wê êşa, lê qet xema Newînê nebûn. Ew gihîştibûn miradê dilê xwe. Çarşeva binê Newînê xwîn bûbû. Newînê çarşevê rakir, qat kir ku bibe bi dayika xwe nîşan bide û bêje ez waye bûm jin, bakîretiya min xirab bû. Hans ji halê xwe memnûn bû. Ew jî gihîştibû miradê xwe û tehma kirinê di devê wî da bû.

Newîn çû malê û ji diya xwe re got ku bi Hans re razaye û bakîretiya wê xirab bûye. Diya wê pê re şer kir, lê hêrs bû. Lê diya wê qet bawer nedikir ku bakîretiya wê xirab bûye.

Di nabeynê de du meh derbas bibû. Newîn ji Hans hamîle mabû. Newînê ji diya xwe re got ku ew hamîle ye û rapora doktor pê nîşan da. Vêca diya wê bawer kir, qêriya, giriya, porê xwe kişand. Diya wê got:

- Dê bavê te me bukiyê. Te çawan weha kir. Tu bûy qeh-pik.

Diya wê, mecbûrî vê rewşa Newînê ji bavê wê re qal kir. Çavê bavê wê sor bû, hêrs bû û kete ser Newînê, lêda, lêda. . . Piştê lêxistinê wê kir odê û derî li ser girt. Hendî nehiştin ku Newîn ji odê derkevê, an jî yek biçê odê cem wê. Di hundirê malê de Newînê hepîs kirin.

Çend roj derbas bû. Hê jî Newîn di odê de hepîskirî bû. Kurikê Alman Hans ji bo ku bibû çend roj Newînê nedîtibû, wê meraq dikir, ka gelo Newîn nexweşe, an tiştêk

pê bûwe?.

Hans çû mala Newînê ku pirsar wê bike, ka bi Newînê çî bûye?. Malbata Newînê, Hans û Newînê bi hev û dû re nedan nişandanê. Birayê Newînê bi çov û êzinga li Hans xist. Di dev û pozê Hans de xwînê avêt derva. Lê Hans ji bo xatirê Newînê neçû cem polîs gilî û şikayeta birayê wê nekir, negot ku wî lêxistiye.

Paşê diya Newînê ji Newînê re got ku Hans hatiye pirsar wê kiriye û birayê wê jî li Hans xistiye. Newîn li ber lêxistina Hans ket, giriya, çavê wê tijî hêstir bûn.

Malbata Newînê jê re gotin:

- Divê tu bebikê ji ber xwe bikî.

Lê Newînê qebûl nekir, got ezê bebika xwe bînim dinê û bi Hans re jî bizewicim.

Ev bibû çend hefte ku Newîn di hundirê odê de hepiskirî bû. Hevala keç ya Newînê, navê wê Seher bu û wê jî ji bo ku zuve Newînê nedîtibû, merak kiribû. Seher çû mala Newînê. Diya Newînê derî vekir. Ev roj bav û birayê Newînê di malê de nebûn. Seherê ji diya Newînê re got:

- Newîn zûve nexwiyaye. Min meraq kir. Gelo nexweşe. Loma ez hatim ku pirsar wê bikim.

Diya Newînê got, “Keça min, derbazê hundir bibe. Tofane hatiye serê me. Were hundir, rûne ez ji te re qal bikim.”

Seher derbazê hundir bû. Runiştin. Diya Newînê bi kurtayî jê re qala rewşa Newînê kir. Seherê bi meraq gohdarî kir û paşê rabû ser lingan got:

- Newîn di kijan odeyê da ye?. Derî veke, divê ez wê bibînim û pêre biaxifim.

Diya Newînê deriyê odê vekir. Newîn xwe dev û rû avêtibû û dirêjketibû. Wexta ku derî vebû û Newînê Seharê

dît ku ket hundir, di cîde rabû ser lingê xwe, pelê wê tunebû ku bifirê. Wê û Seherê dest avêtin hustiyê hev û du. Çavê Newînê tijî hêstir bibû, digiriya. Nûha, hem ji derdan û hem jî ji bo ku Seher hatibû cem wê ji keyfan digiriya.

Seherê ji diya Newînê re got:

- Tu derî li ser me bigre û here. Em hinek bi hev re tenê bimînin, biaxifin.

Diya Newînê derî girt li ser wan kilît kir û çû. Newîn hinek jî giriya û paşê hêstirê çavê xwe paqij kir. Seherê got:

- Êêê!. Keça xemgîn, de bêje. Ev çi ye hatiye serê te ku te li vê odê hepis kirine?.

- Newînê pêş hetanî paş rewşa xwe ji Seherê re dût û dirêj qal kir û dawî got:

- Ez wusan bi dert û kul û keder im, difikirim ku xwe bi xwe bikûjim, întîxar bikim.

Seher:

- Na, keçê, nabe. Carek fikrê xwe kuştinê ji serê xwe derxe. Tu tiştêk wek jiyanê girîng nîne. Ez li dijî zewicandina bi zorê me. Lê te baş nekiriye ku tu bi kurikê Alman re razayî. Gelo kurik bira jî dixwazê bi te re bizewice, an çend meh keyfa xwe bi te bike û paşê dev ji te berde, yeka din ji xwe re bibînê? Nûha di zikê te de bebik heye, gelo Hansê Alman bebik dixwazê? Ku ew bêjê ez bebik naxwazim dê çawan bibe? Divê tu li ser van hemû tiştan baş bifikirî.

Newîn:

- Hans dixwazê. Ez çi bêjim ew nabêjê na. Ji bo ku bi min re bizewicê, wî misilmanîtiyê jî qebûl kir. Wî gote ji bo xatirê evîna me, ezê bibim misilman. Tenê, bes bila malbata te bêhilê em bi hev û du re bizewicin, ew çi bêjin

ez qebûl dikim.

Seher:

- Malbata te ne baş kiriye ku te li vê odê hefs kiriye. Ezê nûha ji diya te re bêjim ku ew te serbest bernedin, ezê giliya wan bi polîs re bikim. Ezê wan bidim tirsandinê, dê te berdin.

Newîn:

- Ez qet texmîn nakim ku min berdin. Qet baweriya min bi wan tûne ye. Ji xwe bavê min ji dayika min re gotîty, em wê ji vir, ji Almanayê bibin welat, li wê bebikê ji ber bikin û wê li wê bidin mêr, wê bizewicînin û bèn.

Seher:

- Na!. Nebe, nebe tu bi wan re neçî. Qet beylû nabe, te bibin li wê û bêjin doza namûsê ye û te bûkijin. Bi wan re neçe. Ezê alîkariya te bikim. Emê çarêkê bibînin.

Newîn:

- Erê min nekûjin jî, gava li wê min bidin yekê din, ew jî ji bo min mirin e.

Seher û Newînê hinek jî bi hev re axifîyan û Seher rabû, li derî xist, diya Newînê hat kilîtê deriyê odê vekir. Seherê, Newînê ramîsa û xatir jê xwest. Li aliyê ber deriyê derva, Seherê ji diya Newînê re got:

- Ji mêrê xwe re bibêje, ger hûn Newînê ji hefsa odê bernedin, ezê biçim cem polîs û giliya we bikim.

Seherê van gotinan got û xatir ji diya Newînê xwest û çû.

Di nabeynê de du-sê roj derbaz bû. Seherê, Newînê nedît. Wê fam kir ku ew ji hefsa odê bernedane. Ji xwe diya Newînê tirsiyabû û newêrabû ji mêrê xwe re bibêjê ku hevala Newînê, Seher hatiye malê û bi hemû tiştan hesiya ye.

Roja çaran Seherê ji mala Newînê re telefon kir. Diya Newînê rahişt telefonê girt û bersîv da.

Seher:

- Alo. Ez Seher. Ha. . Xaltî tûyî. Ka we Newînê berne-da. Wella ezê biçim cem polîs.

Diya Newînê:

- Bise keçam, ez ji te re rastiye bêjim. Ez newêrabûm ji bavê wê re bibêjim ku tu hatî cem Newînê. Nûha, ez bakim bavê wê tu bi xwe jê re bêj.

Seher:

- Başe, bake pê. Ez jê re bêjim.

Bavê Newînê hat ser telefonê. Seherê jê re got ku ew bi rewşa keça wî Newînê dizanê û ku keçikê ji hefsa odê berneda, dê biçe giliya wan ji polîs re bike. Bavê Newînê pîrr aciz bibû. Di telefonê de bi Seherê re şer kir. Gote tu kî ye, çi heqê te heye tu tiliya xwe dixî nav tiştên me yên malbatîyê, kî ji te re gotiye ku min keça xwe hepis kiriye? Bavê Newînê bi hêrs van tiştan got û telefonê girt.

Bavê Newînê, ew şev bi jina xwe ra jî şer kir. Jina wî jî got:

- Weha nabe. Me keçikê hefs kiriye. Divê em wê berdin derva, biçe nav hevalên xwe. Polîs pê bihesê dê serê me bikevê teşxelan.

Bavê Newînê, ew şev ji kerban raneza. Hetanî serê sibê xwe di nav ciyan de bir û hanî, kire ufte kuft. Serê sibê rabû ji jina xwe re got:

- Wê berde. Bila biçe sukê, nav hevalên xwe, hetanî ku em haziriya xwe biqedînî û wê bibî welêt.

Bavê Newînê ji malê derket çû karê xwe. Diya wê, çû derî vekir û ji Newînê re got:

- Keça min derkeve. Tu azad î. Here cem hevalên xwe.

Lê, me jî bifikire. Ev çibû te hanî serê me. Nebe nebe tu dînîtiyêk nekî, nerevî bi ciyêk va neçî.

Newîn:

- We min bi xêra Seherê re berda. Ku ew nehatana vir û bi vê rewşê agahdar nebana, we min bernedida.

Newînê nan jî nexwar û derket çû derve. Ewil çû Hans dît, jê re hemû tiştan qal kir û dawî got:

- Divê em çarêkî bibînin. Ya xwe vana ewê min bibin welat û li wê an min bukijin, an jî min bidin mêrekî kalepîr. Ew jî ji bo min mirin e.

Hans:

- Çira te bukijin? Ev çi tewir kultura (çanda) we heye?.

Newîn:

- Yê me ewaye. Bûye adet û anane. Ev tradîsîonêk e, jê re dibêjin namûs. Keç û jinan dikujin û dibêjin me namûsa xwe paqij kir. Namûsê bi xwînretinê, bi xwînê paqij dikin.

Hans:

- Tişteki ecêp e. Li cem me ewropiyan tiştên weha tune ye. Keç an jî xort kî bixwazê bi wî/wê re dizewicê. Li cem we keç û jin qet azad nînin. Bi sedan, hezaran keç û xortên Alman bi biyaniyan re zewicîne. Binêre rojnama îroyî nivîsandiye; Keçikek Swîsrî bi yekê Kurd re zewiciye û paşê jî pêre çûye çiya, bûye gerilla û li herêma Dêrsîmê hatiye kuştin.

Newîn:

- Belê, usane!. Ême, em jina hefskirî ne. Lê ez çibikim? Divê em ji vê rewşa xwe re riyêk bibînin.

Hans:

- De bêje, em çibikin?. Malbata te nahêlê em bi hev re bizewicin. Tu wan terk bikî û bêy cem min bijî, dê malbata te me rehet nehêlê, dê bên lime bixin. Emê çawan

bikin?.

Newîn:

- Di welatê me de gava ku keç û xortêk ji hev hez bikin û malbata wan qayîl nebin ku bi hev re bizewicin, xort, keçikê direvînê, paşê jî hinek şexsiyetên rûsipî dikevin nabeynê û herdu malbatan li hev û dû tînin. Lê yê me hewcê lihevhatinê nake. Ez dibêjim were ez û tu bi hev re birevin, ji vê bajarê biçin bajarekî din û li wê bi hev re bijîn.

Hans:

- Yanî, ez jî wek hemwelatîyên te ku dikin, te birevînim?

Newîn:

- Herê welle! Min birevîne. Xeynê vê tu riyêk tûne ye.

Hans li ser vê pêşniyara Newînê şaş mabû. Nizanibû çî bersîv bide. Got:

- Divê ez hinek bifikirim. Çend roj paşê ez bersîva te bidim.

Newîn:

- Çira çend roj paşê? Aniha bersîv bide. Qey tu ji min hez nakî? Bêje erê an na?

Hans:

- Ez ji te hez dikim. Lê, emê biçin kîjan bajar? Ku em biçin û paşê malbata te bîn me li wê bibînin, dê çawan bibe? An jî ji bo ku min te revandîye, bav û birayê te bîn min û te bukijin. Wella ez ditirsim û ez naxwazim tiştêk bê serê te. Tu bêy kuştin ezê qehr bibim, dîn bibim.

Li ser mesela revandinê, çend roj di nav Newînê û Hans de bi mineqeşe derbas bû. Bavê Newînê bilêta firokê sitend ku sê roj paşê wê bibe welat.

Newîn çû ji Hans re got:

- Bavê min bilête sendiye. Sê roj paşê min dibe. Tu min

dirêvînî an na? Ku tu qebûl nekî, hendî carekî din tu min nabînî, çavê te bi min nakevê. Ezê xwe bukijim, an jî ezê bi serê xwe birevim ciyek va biçim. Lê, hendî hew em hev û dû dibînin.

Hans mecbûr ma, qebûl kir. Ew û Newîn bi hev re reviyana çûn bajarekî din û li wê bi hev re jiyana xwe berdewam kirin.

** Ji pirtûka "Jin û Zindan" Çap: 1994 - Stockholm*

BENDA ÇEPÊ TIRKAN NESEKININ!

*Vê çîrokê pêşkêşê Kurdên ku di nav
çepên Tirkan de cîh girtine dikim.*

Malbata Harun ji ber sedemên aborî ji bajarekî kurdistanê koç kiribû, hatibun Îstenbolê. Malbatekî feqir bû. Di herêma Umraniyê de ji xwe re xaniyekî biçûk di şevêkî de lêkiribûn. Ji wan xaniyan re malê “gecekondu” (malên pişevdanîne) digotin. Ew kesên ku di malên pêşevdanîne de dijîya, hemû jî feqîr û belengaz bûn.

Bavê Harun ji xwe re emeletî dikir. Keda xwe difrot, karên zor û zehmet dikir, xweydana xwe paqij dikir, ew çend kurişê ku kar dikirin pê malbata xwe, jina xwe û zarokê xwe xwedî dikir.

Di nabeynê da çend sal derbas bibû ku ew hatibûn Stenbolê. Bavê Harun ji ber karê giran ê emeletiyê bê hal ketibû, qels ketibû, nexweş bû. Ji ber feqîriyê, xizaniyê û neçariya aborî ew hendî nikaribû Harun di dibistanê de bide xwendin.

Harun dev ji dibistanê berda bû û ji bo alîkariya malbata xwe bike li ber qehwê kar dikirin. Karê qehwê hemû di hustiyê Harun da bû. Wî hem çay çêdikir, dezgecîti dikir, hem jî çay û qehwe belavdikir. Marqecîti dikir. Mirovên şoreşger yê herêma Umraniyê hemû dihatin qehwa Harun. Ji wan şoreşgera çend kes hevalên Harun yê dibistanê bû. Ewan bi Harun re têkilî danibû, pirtûk û kovar didan Harun, wî jî vana dixwendin.

Piştê demêk Harun jî bibû hevalê wan şoreşgera. Di herêma Umraniyê da rêxistinîna çepê Tirka hebû. Harun bi eslê xwe kurd bû, lê di nav rêxistinêkî Tirka de cîh girtibû.

Harun bi xwendina pirtûka zanatiya xwe pêşta biribû. Wî hendî bi hêsanî bi kesên rêxistinên din re li ser pirsên siyasî mineqeşe (gengeşe) dikir.

Demêkî dûr û dirêj derbas bibû. Di nav pêvajoyê de Harun bi kurdîtiya xwe ve qelibîbû. Wî vêca giranî dabû pirtûkên li ser pirsên millî (netewayî) û wan pirtûka dixwend. Harun li ser pirsên netewayî ya kurd bi hevalên xwe re, bi endamên rêxistina xwe re jî mineqeşe dikir. Hevalên wî yê rêxistinî jê re digotin:

- Pirsên netewî (millî) talî ye. Pirsên eslî a çînayetî ye. Ku em şoreşê bikin, wê gavê emê heqê kurda bidin. Kurdên ku di nav rêxistinên çepê Tirka da ne û xaseten yên ku di nav rêxistina me de ne, ji bo ku ew enternasyonalîst in, loma di nav rêxistina me da cîh girtine.

Harun demekî dirêj bi van dîtinên hevalên xwe û rêxistina xwe bawer kir, xwe bi van dîtinan xapand. Di nav wê dema dirêj de rêxistina wî çî kar da pê, wî kir. Hemû wezîfên ku rêxistinê da pê, bi cîh anî.

Rojêk wek her rojî, Harun hat malê, dît ku kurê xalê wî Dara hatiye mêvaniya wan. Harun xêrhatinê lê kir, bi destî wî girt, hev û du maçî kirin. Ev bibû çend sal bû ku Harun, Dara nedîtibû. Dara çiqas mezin bibû. Tam bibû xortekî temam.

Dara ji bo karekî xwe hatibû Îstebolê û piştê heftêk yan deh rojan dê vegehiyana Kurdistanê. Dara xortekî şoreşger û zana bû. Wî û Harun li ser pirsên siyasî û pirsên millî ya neteweyê kurd bi hev re pîr mineqeşe kirin. Dara ji bo mesela kurd û Kurdistanê rexne li Harun digirtin. Harun dîtinê rêxistina xwe diparast. Lê Dara van dîtinan çirûk dikirin, xeletî û tewşiya ditina rêxistina Harun dadaniya holê.

Axaftina Harun bi Dara re û rexneyên Dara di serê Harun de pirr pîrsa çêkiribû. Di mineqêşan de Dara ji Harun re digot:

- Tu kurd î, lê tu Kurdistanê nas nakî, rewşa gelê kurd nizanî. Çavê te kor e, perde kişiyaye ser, tu pîrsa netewa xwe nabînî. Xêra rêxistinên Tirka ji gelê kurd re tune. Ew nikarin gelê kurd rizgar bikin. Rêxistina te û hemû rêxistin û partiyên çepên tirk dibêjin ku em şoreş bikin, emê heqê gelê kurd bidin. Baş e, ku ew şoreş nekin dê çawan bibe? Gelê kurd ji bo destxistina heqê xwe dê benda wan bisekine. Ev dîtînekî çewt e. Ev dîtîna bi eşkera ji gelê kurd re dibêjê, dengê xwe nekin, benda şoreşa me bisekinin. Bu heftê (70) sal e çepên Tirka şoreş nekirine, nûha pêve jî nikarin bikin. Çepên Tirka (çend îstisna ne têde) hemû jî sosyal şoven in. Duvika kemalîzmê ne. Ew nikarin gelê kurd xilas bikin. Rizgariya gelê kurd bi destê gelê kurd e. Ew ancax bi hêz û quweta xwe xwe rizgar bikin. Gelê kurd benda wan nesekeye û nasekinê jî.

Van gotinên Dara li ser Harun pirr tesîr dikirin. Ji xwe gava Dara diaxifiya, te digot qey wî zanatiya îlmî xitim kiriye û ew pîsporê pîrsa netewayî ya mîletên (netewên) bindeste.

Ev roj Harun neçubû kar û ji Dara re got:

- Tu mêvanê me yî, min te di bajêr de negerand. Îro ez naçim kar, emê bi hev re biçin di bajêr de bigerin.

Herdu jî bi hev re çûn, di nav bajêr de tîr û tijî geriyên. Paşê reht bun, çun di nav parqê de runiştin.

Herduya bi hev re vir de wê de axifiyan, ji hezar kaniyan av hanîn. Paşê Dara gotinê hanî ser pîrsa rêxistinî ya siyasî û ji Harun pîrs kir:

- Harun, tu kurd î, ji bo çî te di nav rêxistina kurda de

cîh negirt û tu çûy ketî nav rêxistina çepê tirka?

Harun:

- Ez ji bo ku şoreşger im û enternasyonalîs tim, loma min di nav çepê tirka de cîh girt.

Dara:

- Çepên Tirka te û yên wek te bi sedan kesî, mirovî bi van dîtinên çewt dixapînin. Ma qey çepê kurda, rêxistinên wan şoreşger nînin. Ew jî şoreşgerin.

Enternasyonalîstî jî tapuyê bavê çepê tirka nîne. Divê ewil mirov ji bo rizgariya gelê xwe xebat bike. Tu û rêxistina te ji bo xilasiya gelê kurd çi kiriye? Kurd biçin di nav rêxistinên çepê Tirka de cîh bigrin dibin enternasyonalîst! Başê, ma çima Tirk nayên di nav rêxistinên kurda de cîh nagirin?

Harun:

- Wella tu heqliye. Divê mirov ewil ji bo rizgariya welatê xwe û azadiya gelê xwe kar û xebatê bike. Min di serî de xeletî kir, ku min di nav rêxistina tirka de cîh girt. Lê ezê ji wan veqetim. Ji nûha pêve ezê ji bo gelê xwe bixebitim.

Dara û Harun rabûn çûn malê. Roja din Dara vegeriya çu Kurdistanê. Harun jî di nav wê heftê de ji rêxistina xwe veqetiya. Hevalên wî yê rêxistinî li ser veqetandina wî, jê re gotin:

- Ji xwe ji we kurdan sosyalîst dernakevê. Hûn hemû miliyetçîne.

Harun jî ji wan re got:

- Miliyetçîtiya me ji sosyalîstiya we baştir û pêştatir e. Di eslê xwe da hûn sosyalîst nînin, hûn sosyal şoven in. Dewlemendên we axa û beglerên me xapandî û dixapînin, çepên we jî karker û gundiyan me, xwende-

vanên me dixapînin. Gelê kurd 70 sal benda we sekinî, we tiştêk safî nekir. Hendî em benda we nasekinin. Bese we me xapand. Hendî emê bi hêz û qeweta xwe têkoşîna xwe bidin. Hûn neyartiya gelê kurd nekin bi gelê me re dost bin bes e. Emê her tim destê dostaniyê dirêjê gelê Tirk bikin.

Harun piştê ku ji rêxistina xwe a çepê Tirka veqetiya, çû di nav rêxistinêkî kurd de cîhê xwe girt û dest bi kar û xebata siyasî kir.

** Ji pirtûka "Torina -Neviya- Şêx Seîd - Ev pirtûk paşî bi navê "Bayê Azadiyê" cara duyem hate çapkirin. " Çap: 1993*

SERBILINDÎ

1

Mahmûd di qehwê de runiştîbû, ew û çend kesên din bi hev re diaxifiyan. Postecî yê ku name belav dikir çû ket hundirê qehwê û çend kesên ku wan dinasiyan, namên wan da wan û çû cem Mahmûd silav lê da û jê re got:

- Ji Îstenbolê ji te re birûsk (telgraf) hatiye ka li vir îmze bike û birûska xwe bigre.

Mahmûd îmze kir û kaxida birûskê girt.

Lê, ew ji xwe re şaş mabû. Kî ji Îstenbolê jê re birûsk şiyandibû? Gelo çima şiyandibû?

Xwendin û nivîsandina Mahmud tunebû, lê wî kur û keça xwe dabû xwendinê. Mahmûd kaxiza birûskê kir berîka xwe, xatir ji wan mirovê ku li cem wî bûn xwest û rabû berê xwe da mal. Mahmûd nexwest ku birûskê bi mirovekî din bide xwendinê. Keça wî di malda bû û xwendina wê hebû. Loma lez kir çû mal û ji keça xwe re got:

- Keçê, ka were, ji Îstenbolê birûsk ji min re şiyandine. Han binêre, bixwîne hela çi dibêje.

Keçika Mahmûd birûskê girt, xwend û hêstiran di çavên wê da kir xwarê, giriya. Mahmûd meraq kir, diltengiyek wî girt û ji keça xwe pirs kir, got:

- Tu çi re digirî, çi dibêjê, tiştêkî xirab buye?.

Keçik:

- Bavo, ez dibêjim qey tiştêkî bi serê Kendal de hat. Di birûskê de dibêje kurê te di nexweşxanê de ye, mesekine were.

Li ser vê agahdariyê bihna Mahmûd hinek jî teng bû, doxa wî çû. Ew li ciyê xwe runişt û ji keça xwe re got:

- Çi karê Kendal di Îstenbolê de heye?. Ne bi min ew çibû çiya, ketibû nav qada şerê çekdariyê. Kendal di çiya da çû, di Îstenbolê da derket. Îcar çira wî birine avêtine nexweşxanê? Nexweş e, birîndar e, yan hatiye kuştin? Meriv nizanê! Gelo ji çiya çira çû Îstenbolê? Reviya çû wê derê?. Hema na! Kendal yê revê nîne.

Keça Mahmûd:

- Bavo, tu çî dibêjî? Kes Kendal bi zor nebir çiya ku bireve. Kekê min Kendal di rîya bîr û baweriya xwe de, bi dil û can, ji bo rizgariya welatê xwe çû çiya. Ez dibêim rêxistinê wezîfe da pê û ew şiyand Îstenbolê. Loma ew çû wê derê.

Mahmûd:

- De xwezî bila wiha be. Divê em hema cî de lêxin biçin Îstenbolê.

- 2 -

Rêxistinê wezîfe dabû Kendal û ew şiyandibû Îstenbolê. Wî di nav çend mehan de kar û xebatekî hêja kir. Ew qet vala nedisekîniya. Kendal bi hevalê xwe ve di hemû çalakiyan (eylem) de cîh girt û wan bi gelek çalakiyan di hêla aborî da pîrr zerar û ziyanê dan dijmin û ji dijmin gelek kesan kuştin. Cara dawî kemînek (pusu) avêtin pêşiya otobosa serbazan, ji wan pîrr kes kuştin û birîndar kirin. Kendal û hevalên wî şerê gerîlatiyê a nav bajêr bi hostatî dimeşandin. Wan bi çalakiyên xwe tîrs û xof xistibûn dilê dijmin.

Dijminê xwînxwar dawiyê bi qeleşî, di parve da gule berdabû Kendal, wî birindar kiribû û ew girtibûn biribûn îşkencexanê û pê şkence kiribûn. Lê polis tu gotinek ji

devê Kendal negirtibû. Polîs kiribû nekiribû, nikaribû wî bidin axaftinê. Kendal di berxwede dida, serê xwe ji wan re xwar nedikir, li ruqalê wan barbaran tim û tim serbilind bû.

Polîs ji Kendal re digot:

- Tu hêj ciwanî, jiyaneke xweş li pêş te heye. Tu çima buyî terorîst û cudaxwaz?

Kendal jî bersîv didan wan polîsên hov û ji wan re digot:

- Hun qala kêjan jiyana xweş dikin. Gelê kurd di tu demê de jiyaneke baş û xweş nejiya ye. Ev jiyana a mirî ku dijmin spartîye gelê me, dîlîtî (esîrayî) û stuxwarî ye. Em dixwazin serbilind û serfiraz bijîn. Îro civaka kurd, qeyd û zincîrên bindestî û koletiyê dişkîne.

Di îşkencexanê de rewşa Kendal xirab bibû, hatibû ber mirinê. Polîs mecbûr man, ew girtin birin nexweşxanê. Lê di nexweşxanê da kes qet lê mêze nekir. Dixtor mirovekî paşverû, faşîst û neyarê gelê kurd bû. Ewan derb û birînên Kendal derman nekirin. Piştê heşt deh saet derbas bû, dixtorekî din hat li halê Kendal mêze kir ku ew li ber mirinê ye, gote emê wî ameliyat bikin. Îşkencyên mezin û giran ameliyata wî bû. Wan narkoz nedan Kendal û wî ji xwe de nebîr in. Bê narkoz ew ameliyat kirin. Zilm û zordarî, nemirovahî û barbariya dijmin di nexweşxanê de jî xwe nîşan dabû. Piştê ameliyatê Kendal hinek baş bû. Roja sisiya savciyê dadgehê hat li nexweşxanê îfadê Kendal girt. Kendal da diyarkirin ku polîsan bi çi tewirî pê îşkence kirine. Lê qet xema sawcî nebû ku bi Kendal îşkence kirine an na. Sawcî ji Kendal re got:

- Dev ji çîroka îşkencê berde. Ka bibêje hûn çi dixwazin, dawa (doza) çi dikin?.

Kendal:

- Baş e em işkencê bidin aliyek. Em li pirsra te mêzekin. Tu jî dizanî ku em dawa (doza) çî dikin. Lê hesabê te/we nayê. Dîtin û daxwazên me di raya giştî û alemî de tê zanîn. Lê ez bi kurtayî çend tişt ji te re jî bibêjim. Gelê kurd ji xew hişyar dibe, êdî ew naxwazê ji gelên cîhanê yên pêşketî kêm bimîne. Gelê kurd li welatê xwe, li Kurdistanê xwe ya dewlemend xwedî derdikeve. Armanca me azadî û serxwebûn e. Em ne dildar û evîndarê xwîn rijandinê ne, yên ku xwîna me dimijin û jiyane li me kirine zindan, divê baş bizanin ku êdî em xwîna xwe bi wan nadin mijandin. Bindestî; tarî û tarîstanî ye, koletî ye, hêsîrî ye, belengazî ye, xîzanî ye, nezanî ye, bê rûmetî ye. Riya ji bêxîretî yê xelasbunê, li têkoşîna neteweyî, azadî û serxwebûnê xweyî derketin e. Ev serbilindiye. Azadî û serxwebûn li tu deverek dinê, li ser sêniyên zêrîn ji gelan re nayê pêşkêşkirin, ew tîn stendin. Ev maf nayên dayin, bi xebat û têkoşînê tîn stendin.

Kendal hêja axaftina xwe neqêdandibû, sawcî aciz bû, hêrs bû û rabû serxwe got:

- Bes e! Ji min re nûtûq mavêje, cehenema te kim, çî halê tu têdayî bibîn e.

Sawcî çû derve, dixtor dît. Ew bi hev re axifin û çend saet paşê polîs û du leşker (asker) hatin Kendal girtin bi wê halê wî û birîna wî ve ew birin kirin zindanê. Kendal bi wê halê xwe yê xirab ve li zindanê serê xwe li ber dijmin xwar nekir. Kendal bi hefsiyên siyasî re di berxwedanê de cîh girt, ket greva birçîbunê. Piştê du hefte birînê wî xidar bû, xwîn ji laşê wî hat, ket ber mirinê, ew rakirin birin nexweşxanê.

Mahmûd piştê ku biruskê (telgrafê) girt, ew û keça wî Gulê çun Îstenbolê. Di Îstenbolê de ew çûn hemu hepîsxane û nexweşxanan pirs kirin, lê cîhê ku Kendal têda bû nehewisîn. Piştê çend rojan nexweşxana ku Kendal têde radizan hewisîn. Lê vêca polîs û askerên ku li ber oda Kendal novedar bûn, nehêştin ku ew Kendal bibînin. Mahmûd û keça wî bi saya hinek nas û dostan çûn xwe gihîştandin hevalên Kendal ên ku li bajarê Îstenbolê bûn. Hevalên Kendal rewşa wî ku çawan birîndar ketiye, ji Mahmûd re qal kirin û gotin:

- Avukatê dawa wî heye. Avukat jin e û dostê Kurdan e. Herin ber wê, ew dikarê îcaze bigrê, da ku hûn Kendal bibînin.

Roja din, serê sibê Mahmûd û Gulê çûn ba avukat. Avukat dil da ber wan, ji wan re pirr alîkarî kir, îcaza hevûdu dîtine girt û bi Mahmûd û Gulê re, hersê bi hev re çûn nexweşxanê. Li devê derî kaxidê îcazê bi polîs û serbaz nîşan dan.

Serbaz got:

- Ez û polîs û hûn, emê bi hev re biçin cem wî. Divê hûn li ba me pê re biaxifin.

Avukat:

- Hûn ji bo çî bi me re tên? Hûn li ber derî bisekinin, emê biçin hundir pênc deqe wî bibînin û bèn derve. Ji xwe kurik birîndar e, nexweş e, di halê mirinê da ye. Bihêlin bila bav û law (kur) ji xwe ra bi dilxweşî bi hev re biaxifin.

Serbaz qebûl nekir û ew û polîs bi wan re çûn hundir. Mahmud çû ku xwe avêt kurê xwe, wî hemêz kir, eniya wî maçî kir û giriya. Gulê jî çu kekê xwe Kendal maçî kir,

hêstirê çavên wê wek baranê hatin xwarê. Avukat jî bi destê Kendal girt pirsra wî kir.

Kendal ji xweşka xwe û bavê xwe re got “megrîn.”

Girîna wan sekinî, lê Mahmûd melûl bû, kezeba wî dişewitiya, serê xwe xwar kiribû. Stuxwarî, rebenî û neçarî ya Mahmûd xuya dikir. Kendal gava vê halê bavê xwe dît hêrs bû û bi kurdî ji bavê xwe re got:

- Bavo! Li ber van dagirkeran stuyê xwe xwar meke. Serê xwe rast bike. Serbilind be.

Ser vê gotina Kendal di cî de Mahmûd ji xwe ve veciniqî, xwe rast kir, serê xwe rakir, serbilind bû. Avukat ji bo ku bi zimanê Kurdî nizanibû, meraq kir, ji Gulê pirs kir, got:

- Birayê te, ji bavê te re çî got ku weha xwîn ket ruçikî û serê xwe dik kir.

Gulê gotinê Kendal ji Avukat re bi Tirkî got. Avukat çû eniya Kendal ramîsa û ji Gulê re got:

- Ji bavê xwe re bibêje, kurê wî xirûr û xîreta wî û a milletê (netewê) wî ye. Kendal bi vê mêrxasî û qehremanî (lehengî) ya xwe serbilindiya gelê Kurd e.

Piştê çend deqîqan, ewan xatir ji Kendal xwestin û derketin çûn. Kendal çend roj di nexweşxanê de ma. Lê dixtoran lê mêze nekirin, birinê wî derman nekirin. Çend roj paşê Kendal çû ser heqîya xwe, ket nava karwanê şehîdên Kurdistanê.

Bavê Kendal, Mahmûd cenazê kurê xwe yê serbilind girt bir navça (qeza) xwe Pasurê (Kulpê). Li Îstenbolê bi hezaran welatparêzên Kurd Kendal uxir kirin. Di qeza Pasurê (Kulpê) da hemû esnafan dikanên xwe girtin, gelê Kurd bi yek dengî û bi yek dilî li pey cenaze meşîyan ta qebrîstanê. Kendal kirin mezêl û ji bo wî û hemû şehîdên

Kurdistanê bi hurmetî rêzgirtin, rawestiyên.

Hevalên Kendal di kovar û rojnameyên welatparêz da li ser têkoşîn û jiyana Kendal a şoreşgerî nivîs nivîsandin. Hevalê wî yê girtîgehê Abbas li ser navê welatparêz û şoreşgerên girtîgeha Saxmalcîlarê daxûyanîyekî weha di kovar û rojnamê da weşand.

“Kendal,

Polîsên vê sîstemê (sazumanê) nehiştin tu tedawî bibî û tu şehîd buyî. Em te bi hûrmet bi bîr tînin.

Em Kurd in

Warê me Kurdistan

Sonda me bi navê şehîdan

Banga me li dost û neyaran

Bes e! ‘An Kurdistan an neman’”

** Ji pirtûka “Ey Şehîd, Hey Hebûn” - Çap: 1993*

nivîsîna kurteçîroka
name û kovarên curl

Hetanî niha 27 p
tirkî ne, 24 heb xw
roman û kurteroma
pirtûkên lêkolînê ne
Polat ji bo zarokan ji
Polat kovara kulturî
marên kovarê derke
Rojnamevan, Robîn
nivîsiye û weşandi
didomîne.

Lokman Polat
Nivîskarên Kurd de
wî ya komelê hêj
xwediyê weşanxane
siyarê kovara Helwe

Helwest Förlag

BERHEMÊN LOKMAN POLAT YÊN ÇAPKIRÎ:

Kurteçîrok

- 1 - Evîn û Jiyân
- 2 - Bayê azadiyê
- 3 - Mêrxas
- 4 - Jin û Zîndan
- 5 - Evîndar
- 6 - Xwîn û hêstirên çavan
- 7 - Ey Şehîd, Hey Hebûn
- 8 - Gulîzar

Roman û kurteroman

- 1 - Kewa Marî
- 2 - Fîlozof
- 3 - Rojnamevan
- 4 - Narîna Nivîskar
- 5 - Robîn
- 6 - Hawar û Qêrîn
- 7 - Nûrheyata Licî
- 8 - Qod Nav Viyan

Helbest

- 1 - Helbestên Sirgûniyê
- 2 - Dîwana Dilperîn
- 3 - Helbestên Şadimaniyê

Lêkolîn / Nirxandin

- 1 - Ji nav edebiyata Cîhanê
- 2 - Ji nav edebiyata Swêdê
- 3 - Bandora Edebiyatê
- 4 - Bîst Romanên Kurdî
- 5 - Westayê peyv û hevokan Shakespeare

Yên tirkî

- 1 - Barbar Kasırgası – Kısa Öyküler
- 2 - Baş eğmeyen bir Kürt devrimcisi
- 3 - Kurlıstana Sor (Kafkasya Kürtleri)

Yên ku derkevin:

- 1 - Axîna Licê
- 2 - Kaniya Stockholmê
- 3 - Paradîs - Xweşiya heft rojan